

مەحمود موعەز ھەمى

كەورەتەرىن فائۇسى دەريايى مەرفۇف

• وەرگىرلەننى: شامۇ لەتەف

ئامانچ

ئامانچ

گمورەتەرىن فانۆسى دەريايى مرقۇف

مەحمود موعەزەمى

وەرگىپرانى: شاھۆ لەتيف

223

posts

18.5k

followers

7

following

Promote

Edit Profile

PDF كتيبي بهرەك فەرمەي

Public Figure

لێره

باشترین و بەسودترین و پر خوێندەرتەين كتيبهكان

بە خۆپاڤي و بە شۆههك PDF داگره

Ganjyna

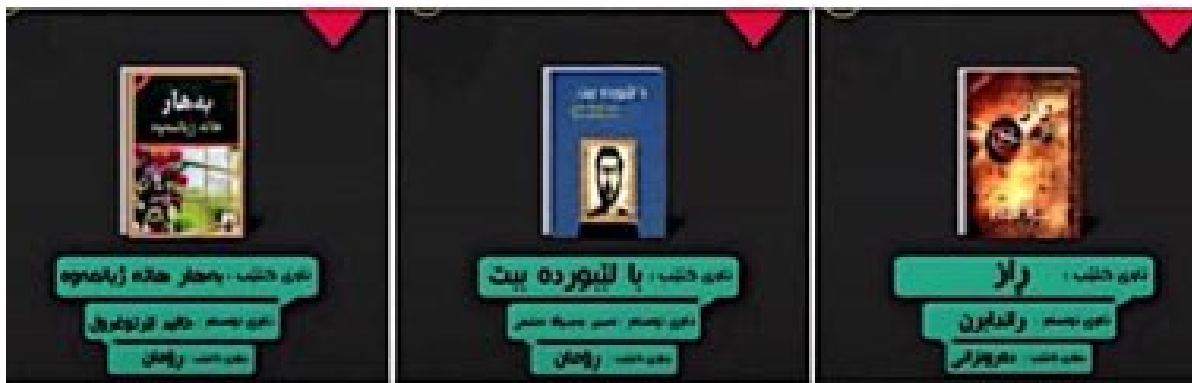
لینکی کتیبەکان لەم لینکە بکەرەوه بۆ داگرانی کتیبەکان

drive.google.com/folderview?id=1gk8e3nSJGJLu36xeLUjwdbjgTSVslbo_

Hawraman, Slemani, As Sulaymaniyah, Iraq

Directions

Small text at the bottom of the book covers, likely a watermark or copyright notice.

له بلا و كراوه كاني خانهي چاپ و په خشي رنما
زخيره (٦٢٨)

ناسنامه ي کتيب

- ناوي کتيب: نامانج
- نوسيني: مه حمود موعه زه مي
- وه رگيراني: شاهو له تيف
- بابه ت: سايکولوژي
- ديزاين و بهرگ: فواد که ولوسي
- شويني چاپ: چاپخانه ي گه نج
- سالي چاپ: ٢٠١٧
- نوبه تي چاپ: چاپي به که م
- تيراژ: ١٠٠٠ دانه

ناونيشان:

سليناني، سابونکه را، نيوان گه راجي عوسماني ته مين و شوقه کاني ته کيه رووته.
ژماره ي موبایل: (٠٧٧٠١٥٧٤٢٩٢) يان (٠٧٥٠١١٩١٨٤٧)

زۆر سوپاس بۆ بەرئىز كاك "سەنگەر سالار"ى ھاورپى زۆر
خۆشەويىستم كە ھەلە چنى ئەم بەرھەمەى لەئەستۆ گرت.

ئامانچ، يان گەورەترىن فانۇسى دەريايى مروۋ

- ئايا دەتەوئەت لە ژيانندا ئامانچى بەھادار و بەكەلك و سازىنەرت ھەيئەت؟

- ئايا دەتەوئەت شاد، خۆشحال، سەربەرز، كاريگەر و سوودمەند بيت؟

- دواچار دەتەوئەت، خۆت، خىزانەكەت، شارەكەت، ولتەكەت و دنيا بەكەيتە شوئىنىكى باشتر؟

سوپاست دەكەم بۆ ئەو كاتەى تەرخانتكردووه بۆخۆئىندەوھى ئەم كىتەبە. سوپاست دەكەم بۆ ئەو بېرد پارەيەى كە دات و لە خۆتا خەرجتكررد و سەرمايەگوزاريت بۆ خۆت كردد. دواچاريش سوپاست دەكەم لەبەر ئەو بوئىرى و نازايەتییەى لە خۆت نیشانەت داوه و دەتەوئەت بېيتە كەسكى باشتر لەوھى كە ئىستا ھەيت، ئەمەش يەككە لە باشترين جۆرەكانى خزمەت بە خۆت، بە مروۋ و بە كۆمەلگەى مروۋقايەتى.

بەر لهوهی بچینه ناو بابتهکهوه، وهک خووی ههمیشهیی
دهمهویت بهو شیوازانهی من بو بابتهکان ههلیان دهبرێرم،
پیکهوه ناشنا بین و پێیدا بچینهوه.

ئهو شیوازی من ههلمبژاردوه، شیوازیکه به ناوی
ئهکسلهریته لیرنینگ (accelerate learning) به کوردی
واته: فیربوونی خیرا.

لهم شیوازهدا به پێچهوانهی شیوازی ئاساییهوه، دوای
بیستوچار سهعات لهبری ئهوهی له سهدا ههشتای بابتهکانت له
بیر بچیتهوه، له سهدا ههشتای بابتهکان له یادهوهریتا
دهمینیتهوه. ئهگەر ئهو راهینانانهی پیتی دهلیم، ئهنجامی بدهیت،
تا کۆتایی تهمهن له یادهوهریتا دهمینیتهوه.

لهم شیوازهدا، من زیاتر پرسیار دهکهم.
پرسیار سوودی چیه؟ له زمانی ئینگلیزی دا دهلین: "
question hook the maind" پرسیار له میشک گیر
دهبیت. چۆن؟ ئیوه ئیستا ههر بابتهیک پیتان خوشه بیری لی
بکهنهوه.

- ببورد، تۆ ناوت چیه؟

ئیتیر بیر لهو بابته ناکهیتهوه که پیش پرسیارهکهی من بیرت
لی دهکردهوه.

ههر ئهوهندهی پرسیارتان لی کرا، میشکتان ههر بابتهیکی

تېدا بېت، وازی لی ده هیئت و وهلامی نهو پرسیاره ده داته وه.
یه کیك خه فته تی هه یه، یه کیك کیشه ی هه یه، یه کیك
خوشه ویستیکی له ده ست داوه، لیی پرسه: کاکه، خانم، فلان
شه قام له کوئییه؟ ده لیئت: هه وسه له م نییه، به لام یه ک چرک سات
بابه ته که ی خوی له بیر ده کات که وه لامت بداته وه.

که سانی سه رکه وتوو، نهو که سانه ن که پرسیار ی باش له خویان
ده که ن. که سانی سه رکه وتوو، نهو که سانه ن که پرسیار ی گه وره و
پر به ها له خویان ده که ن. هه ر له بهر نه وه، چونکه میشکیان
ده یه ویئت وه لامیان بداته وه، نهوان سه رکه وتوو ده بن.

به پیچه وانه وه، ژماره یه ک هه ن نامانج و پرسیار یان له ژیاندا
نه وه یه، خویه چی بکه م تا له ناوی ببه م؟ چی بکه م پشتی
بشکینم؟ چی بکه م ئیتر نه توانیئت له به رده م ما قسه بکات؟ کاتیك
سه رکه وتوو ده بیئت، دوژمنیکی تری بو خوی زیاد کردوو،
هیچیشی ده ست ناکه ویئت!

داوا له خوا بکه سه رکه وتوو بکات که یارمه تی نهوانی تر
بده یه. داوا له خوا بکه سه رکه وتوو بکات که ژیان ت باشتر
بیئت، ژیان ی نهوانی تریش باشتر بکه یه، شارت، ولات،
کومه لگه که ت ناوه دانتر بیئت. به م شیوه یه، چونکه ده ته ویئت به م
وه لامه بگه یه، چونکه ده ته ویئت به م نامانجه بگه یه، نهوانی
تریش له گه لتدا گه شه ده که ن.

بابه تی دووهم که داوا له ئیوه دهکهم، دووباره یه. نه گهر من
بلیم: من خۆم خوش دهویت، نه مه مانایه کی هه یه، ههر یهک له
ئیوهش دهلین: نه م پیاوه خۆی خوش دهویت. ئیستا من تکاتان
لی دهکهم بلین من خۆم خوش دهویت.

بهراستیش خۆتانتان خوش دهویت، بهلگه شم نهوه یه که نه م
کتیبه دهخویننهوه، دهتانهویت ژیانیکی باشر دروست بکهن.

ئیستا نه م گوزارشته بهقه د ژماره ی ئیوه مانای پهیدا کرد.
ئیر ته نیا من نه موت، هه مووتان و تتان. کاتیك بابه تیک باس
دهکهم و داواتان لی دهکهم، دووباره ی بکه نهوه، بو نه وه یه که له
میشکتاندا بمینیتتهوه، ته نیا من نه موتیبت، خۆشان وتبیبتان.

ههروه ها سییه مین و کوته مینیان: سی وشه ی ترسناک له
رسته سازی مروقه کاندای هه یه، که به ئینگلیزی دهکاته نه م
رسته یه: (I know that) من نه مه دهزانم. نه م سی وشه یه زور
زور ترسناکن.

ههر هینده ی که وتت من نه مه دهزانم، دهزانن چی روو ده دات؟
ئیر فیئر نابیت! چونکه دهیزانیت. کام مروقی ژیر دیت وزه ی خۆی
به فیرو بدات؟ ئیستا چ که سیک دهزانیت؟ ئیمه کاتیك بابه تیک
دهزانن که کرداری پی دهکهمین، نه گینا یان بیستوو مانه، یان
خویندوو مانه تهوه، یان پیمان وایه دهیزانین!

دهمهویت تکاتان لی بکه م تا کو تایی نه م کتیبه وینا کردنی

ئەوھى كە شتېك دەزانن، لە مېشكتان بىكەنە دەرەوھ. زەبىنتان پاك رابگرن، رېگە بدەن ئەم بابەتانە لە مېشكتاندا بنىشىت. ئەگەر دەتزانى، ئەوا جەختكردنەوھىيەكە لەسەر زانىارىيەكانت، ئەگەريش نەتدەزانى، شتېكى تازە فېر دەبىت و پاشان دەست بە بەتال نايىت.

من كاتېك تەمەنم دە بۆ يازدە سالتېك دەبوو، رەفتارى پەپولەيەكى كرمى ئاورىشم سەرنجى راکىشام.

ئەو كاتانە من كرمى ئاورىشم بەخىوو دەکرد. گەراكەيم دەھىنا و لەسەر گەلایەكى دار توو دام دەنا تا دەبوو بە كرم.

كرمەكان چەند جارېك پىستيان دەگۆرى، كاتېك بۆ دواين جار پىستيان دادەنا، دەچوون بە چواردەورى خۆياندا قۆزاخەيان دروست دەکرد، قۆزاخەى ئاورىشم. پاش ماوھىيەك ئەم قۆزاخەيان كون دەکرد و دەھاتنە دەرەوھ. كاتېك دەھاتنە دەرەوھ، ئىتر كرم نەبوون، دەبوون بە پەپولە. پەپولەيەكى جوان، بالى گەورە، پىر لە نەخش و نىگار، مەرۆڭ سەرى سور دەما لەو گۆرانكارىيە گەورەيەى پرووى داوھ! من لە كەوانەيەكدا پىتەنى بلىم: "خوشكان، برايان، رېگە بدەن مندالەكانتان لە سروشتدا فېرى ژيان بىن. هېچ سەگىك بىچووەكەى بۆ زانكو نانىرېت، بەلكو بىچووەكان، سەگ بوون و پشىلە بوون و ئەسپ بوون، لە سروشتەوھ فېر دەبن".

زانكو باشە، قوتابخانە باشە، بەلام ئەمە ناكاتە ئەوھى من

گیانله به ره کان نه ناسم، دره خته کان نه ناسم، تۆو نه چینم، نه مام
نه پرووینم.

نهو په پوله یه ی من همبوو، کاتیک خه ریک بوو ده هاته
ده روه و یه که مجار بوو بیبیم، قوتوویه کم هیئا و کونم کرد و کردم
به سهریدا، ناگاداری بووم که په پوله نه فریت و پروات، بی ناگا
له وهی که نه م په پوله یه نه سلنه نافریت! نه وهک نافریت، هیچیش
ناخوات! زوریش له چوارده وری خوی دوورناکه ویتته وه! ماوه یه ک
تیپه ری، له خۆم پرسى: بۆچی؟ پاشان بۆم ده رکهوت نه م
په پوله یه پیویستی به باللیدان نییه، پیویستی به فرین نییه،
ته نانهت پیویستی به خواردن نییه، به لکو به نه ندازه ی پیویست
وزه ی تیدایه. کار و نامانجی نه م په پوله یه، شتیک زیاتر نه بوو له
جووتبوون و گهرا دانان، کاتیکیش گهراکانی داده نا، وشک
ده بووه وه و له ناو ده چوو و ده مرد!

له همووی سهرتر، تا کاتیک جووته که ی پهیدا ده کرد، زیندوو
بوو، هرچهند زووتر جووته که ی پهیدا بگردایه، زووتر وشک
ده بووه وه و ده مرد!

له ویدا من پرسیارم له خۆم کرد، بۆچی نافریت؟ بۆچی خواردن
ناخوات؟ پاشان بۆم ده رکهوت نامانج له به دیهاتنی، نامانج له م
گۆرانانه، نه وهیه که گهرا دابنیت، ته وای نامانجی نه مه یه، گهرا
دابنیت و دریژه به ره گهزی خوی بدات! بوونی به کرم و خواردنی

گەلای توو، ھەموو ئەمانە، بۆ مانەو ھەتە، مەملانیی مانەو ھەتە!
ئەو رۆژە ئامانج لە زەینی مندا سەوز بوو. لە خۆم پرسی:
من بۆچی بەدی ھاتووم؟ من ئامانج چییە؟ ئیستاش ئەم پرسیارە
لە ئیو ھەتە بەرێز دەکەم: بەراست ئامانجی ئیو لە ژیان و زیندوو
مانەو ھەتە و شەو و رۆژ کردنەو چییە؟ پرسیار لە خۆتان بکەن. وتمان
پرسیاری گەورە بەرھەمی باشی ھەتە.

- باشە، ئیستا ئەسلەن ئامانج چییە؟ ئیمە کتیک سەبارەت بە
ئامانج قسە دەکەین، مەبەستمان چییە؟ ئامانجی من ئەو ھەتە کە
بیمە پیشەو ھەتە، بچم بەرەو لای راست، بچم بەرەو لای چەپ. کاتیک
ئیمە باسی ئامانج دەکەین، مەبەستمان ئەمە نییە، مەبەستمان
کاریک، شوینییک، بابەتیک، جینگە ھەتە کی دوورە دەستە، کە بۆ
گەشتن پیی، دەبیئت بە شێو ھەتە کی ریکخراو و ریکوپییک، کات
دابنییت، رایشان بکەیت، چەند کاریک ئەنجام بەدەیت تا پیی
بگەیت.

من ئەگەر میزەلانییک ھەلبەرگمەو ھەتە، لە پرووی میشکەو ھەتە
ئامانجە، بەلام ئەمە ئەو ئامانجە نییە کە ئەمرو دەمەوئیت قسە
لە بارەو بکەم.

- ئامانج، واتە: "شوینییک، جینگە ھەتە، بە ئەندازە پییست
دوورە دەست، کە بۆ گەشتن پیی، پییستمان بە کاریکی
ریکخراو، پییستیمان بەو ھەتە کە کاریکی بۆ بکەین، ئەو ھەتە

دابنیشین بلین خوی دیت، نا، من ده بیټ نهم کاره بکم،
مه به ستمان له نامانج نهمه یه."

- جوړه کانی نامانج:

یه که مین نامانجیک مروژ ده خاته جووله، نامانجه
غهریزییه کائن.

نامانجه غهریزییه کان وه ک چی؟

- خه، خواردن، سیټکس، شپړ کردن بو مانه وه، نهمانه
نامانجی غهریزین. نامانجی غهریزی واته: هر شتیک که نیمه بی
ویستی خو مان نهمانجی ده دهین.

جوړی دووهمی نامانج

- نامانجه ناناگایانه کان

واته: هەر کاریک تۆ ئەنجامی بدهیت بەلام ناگاییت لهسەری
نەبیّت.

- بخوینم تا بېم بە دکتۆر، بخوینم تا بېم بە ئەندازیار، بخوینم تا
بگەم بە ئیتره، خویشت نازانی بۆچی. بەو مانایه نا که خویندن
خراب بیّت، من خۆم کهسیکی خویندەوارم، بەلام ئەو کهسه چیژ
له خودی خویندنه که وەرناگریت. لهوهی که نمره ی سه د بهینیت و
دایک و باوکی خوشحال بن و فلانه کهس ناخوشحال بیّت، چیژ
وهرده گریت، ئەمه ناناگاییه. نامانجی نایاگایانه ئەوهیه که ئەوانی
تر بۆ تۆی دادهنن، نهوهک خۆت بۆ خۆت.

ئێستا گەنجەکانی ئێمه خەریکن پیاسه دهکەن و جگهره و
مادهی هۆشبهەر دهکیشن، مهشروبات دهخۆنهوه، شیوازی
جلوبهەرگ دهگۆرن، ئەمانه کی بۆت دادهنیت؟ ئەوانی تر، بەلام
ئێمه پیمان وایه هەلبژاردنی خۆمانه. شیوازی قسه کردن،

سەرۆسیما، کردار، رەفتار، کەسانی سەرکەوتوو ئەو کەسانەن کە
ئامانجە نائاگایانەکانیان ئامانجی باشن، واتە پێشەنگی باشیان
هەیه.

ئێمە دەبیت فیڕ بین کە زیاتر لە ۸۰٪ کات و وزه و
چالاکیما بۆ ئامانجە نائاگایانەکانمان خەرج دەبیت.

بۆ نمونە مۆبایل: ئەلوو، ئەلوو... کاریکی گرنگ نییه، بەلام
بوو تە بەشیک لە ژیانم. وەلامی تەلەفۆن و مۆبایل مەدەرەوه،
ئەسلەن مۆبایل هەلمەگره، هیچ شتیک روو نادات، بەلام بەدەست
خۆم نییه، پێیان وتووم وەلام بەدەرەوه، هەر کاتیکی تەلەفۆنیان کرد
هەلبگره. جاری وا هەیه خەریکه خواردنه که دەسووتیت،
منداڵه که خەریکه بەردەبیتەوه، که تەلەفۆن جەرەس لی دەدات،
دەلی: جاری با وەلامی تەلەفۆنه که بەدەمهوه، ئاویان فیڕ کردووم.
ئەمەیه ئامانجی نائاگایانە.

ئەگەر دەخوینیت، ئەگەر پارە پەیدا دەکەیت، ئەگەر دەتەوی
خانۆ بکڕیت، هەر شتیک لە ژیاندا هەولێ بۆ دەدیت، هەر
شتیک، پرسیار لە خۆت بکه: بۆچی؟ چونکه کات و وزه و تەمەن
و فکرت، دەبات.

بۆ دەتەویت ببی بە ئەندازیار؟ کاتیکی وتت بۆچی؟ لە ئامانجی
نائاگایانە دیتە دەرەوه.

ئامانجى دەستەى سىيەم

ئامانجى ئاگايانە

مەبەستى ئىمە ئەمىرۆ سەبارەت، بە ئامانجى ئاگايانە. ئەو ئامانجانەى خۇمان ھەلمانبىژاردوون، بۆ بەرژەۋەندىى منن، بە كەلكى من دىن، من ئەو كاتە كەسىكى باشتر و سەركەوتوو تر دەم. ئەم ئامانجەيە كە من و تۆ خوشبەخت دەكات. بەسەرتان ھاتوۋە؟ بۆ نمونە دەبىت بە دكتور، دەبىت بە ئەندازيار، خانوو دەكپى، كىتەبىك دەنووسى، دەبىتە خاۋەن پىشەيەك، پاش چەند سەعات، يان چەند رۆژىك، بە خۆت دەلئىت: باشە ئەم ھەموو پاكردنە سوودى چى بوو؟! لە خۆتان ناپرسن؟ ھەستەكەى ئەم ھەموو زەھمەت كىشاۋە، بەلام خوشحال نىت! لەبەر ئەۋەيە خۆت دات نەناۋە. بۆيە پىۋىستە مندالەكائمان فىر بکەين ئامانجى ئاگايانە دابنىن، ئىمەيش يارمەتییان بەدەين.

زۆر باشە، ئىۋە ئاگايانە ئەم كىتەبە دەخویننەۋە يان

ناناگايانە؟ يان بە غەرىزە؟

ھىوادارم من فريوم نەدابن، چونكە مرؤڧ زياتر لە ھەر
بوونەوەرئىكى تر خۆى فرىو دەدات! بەوپەرى داخەو، ئەسلەن لە
بەيانىيەو تا ئىوارە خەرىكىن خۆمان فرىوو دەدەين، خۆمان
ئاراستە دەكەين و بەلگە بۆ خۆمان دەھىنەنەو.

باشە، پرسىارى من لە ئىو ئەوئە: بۆچى دەبىت ئىمە
ئامانجمان ھەبىت؟ رەنگبى بلىن

- سەرگەردان نەبىن

- ھاوسەنگىمان ھەبىت

- ژيانمان مانا پەيدا بکات

- ئارامىمان ھەبىت

- عەشقمان ھەبىت

- خۆشەخت بىن

ھاورپىيان، ھەبوونى ئامانج ھەلبژاردن نىيە، پىويسە ئامانج
ھەبىت. مرؤڧ بەبى ئامانج ناتوانىت بژى. بەدپھاتنى مرؤڧ ژيانى
مرؤڧ، ھەمووى لەسەر بنەماى كۆمەلئى ئامانجە، كە يان
ئاگادارىن پىتى، يان ئاگادار نىن.

خۆش بە حالى ئەو كەسانەى كە ئاگادارى ئامانجەكانيانن.
مىشكى مرؤڧ تاييەتمەندىيەكى سەيرى ھەيە، مىشكى مرؤڧ وەكو
پاسكىل واىە، بۆ ئەوئەى راوہستى، دەبىت پال بەداتەو، يان دەبىت
بەرىدا بروت، تا كاتىك بەرىدا بروت، ناكەوئەت، كەسىك لىتى

نەخوڤىت دەكەوئىت. مېشكى ئىوھش وەك ئەو پاسكىلە واىە، يان دەبىت بە رېدا بروت، يان دەبىت پال بداتەو، يان دەبىت بىكەوئىت.

ھىچ مرۆڤىك ھەز ناكات بىكەوئىت، ھەموو مرۆڤەكان ھەز دەكەن راوۋستاو بن. ئەو ساتەيە دەست دەكات بە پالدانەو، داىكەم، باوكەم، دەولەت، ژنەكەم، مندالەكەم، خوا، ئىكس، واى، زىت. خەرىكە پال دەداتەو بۆ ئەوھى نەكەوئىت، چوئكە ئامانجى پېشتىرى نىيە.

يان بۆ ئامانجەكانى خۆت ئىش دەكەيت، يان بۆ ئامانجى ئەوانى تر، ھەلبىزاردىنى سىيەمان نىيە. بەرژەوۋەندىت لەوۋەدايە بۆ خۆت كار بىكەيت، دىئاش ئەوھى دەوئىت. دىئا كەسە ئامانجدارەكانى خۆش دەوئىت؛ تۆ دەتەوئىت ئىش بۆ كى بىكەيت؟

- دەبىنن، سالىكى تر دەبىنن كە چەندىك دەتانەوئىت بۆ خۆتان ئىش بىكەن!

من ھىوادارم لە كۆتايىدا ئىوھ ئەو كەسە پېشووتر نەبن، كەسىك بن جددى، پىداگر، بەيانىان بە عەشق و ھىواوۋە لە خەو ھەستەن و بزەنن دەتانەوئى چى بىكەن، سوود لە تايبەتمەندىيەكانى ئامانجدار بوون و ھەربىگرن.

- زۆر باشە

ئىوھ وئىناى ئەوھ بىكەن لە ئوقيانووسىكدا لەناو بەلەمىكدان،

بیهیننه بهر چاوتان: زهریا تاريك، پر له شهپۆل، بهلهمیک
جووتیک سهول، جوان بیهیننه بهرچاوتان سهولکانتان به
دهستهوهیه، بهرهو کام لا سهول لی ددهن؟

کهنار له کوئییه؟ نادیاره، تاريکه، نازانی لای چهپه، لای
راسته، له رۆژههلاته، له رۆژئاوايه، له پيشه، له دوايه.

به رهو کام لا سهول لی ددهیت؟ دهبیته وهلامه کهی بدۆزیته وه،
نه گینا دهمریت. له وانیه با بتبات به رهو قوولایی ئوقیانووسه که،
لیره دا چ شتیک یارمهتیت ددهات؟

- قیبله نوما؟

بهلام لهو تاريکییه دا له هه موو شتیک گرنگتر و گه وره تر،
فانووسی دهریاییه، فانوسیکی دهریایی پرووناکییه که له دووره وه
ددهات، ئیستا تو دهزانی دهبیته به رهو کام لا برۆیت، به رهو
فانووسی دهریایی.

- ههیه دهلی نه گهر فانوسی دهریایی نه بوو چی بکه م؟

- خوا ره حمت پی بکات سهول لی بده.

ئامانجی ئاگایانه، واته فانوسی دهریایی. ههر کهس ئامانجی
هه بیته له ههر ساتیکدا دهزانی دهبی پرووهو کوی سهول لی بدات،
به رهو کام لا مهله بکات، چونکه ئامانجی ههیه.

بینیوتانه هه ندیک به دهسته هه لومه رجه کانه وه دهنالینن، ده لین
کاکه فلان کهس هاتووه، خانمی فیسار وای لی هاتووه، باران

دەباريٽ، يان لافاو ھەلدەستىٽ، ولاتى فلان ھاتوۋە، ولاتى فيسار ھاتوۋە، ئەمانە كەسانىڭ كە فانوسى دەريايان نىيە، ھەر شەپۆلىك بىت، ھەر بايەك بىت، دەبىت لە گەلدا برۆن. بەلام ئەو كەسانەى كە نامانجدارن، بە وردى دەزانن بەرەو كام لا برۆن. ھەمىشەيش كاريان ئاسان نىيە، بەرەو پرووى عەشقە كەيان دەرۆن، بە ئاراستەيەك دەرۆن كە لە قازانجياندايە. نامانج واتە فانوسى دەريايى. ئوقيانوسى ژيان زۆر گەوردەيە، ھەندى جاريش تاريك دەبىت، تەنيا كەسانى نامانجدار بە سەلامەتى دەردەچن.

(گەرچى رىڭگايەكى پر ترس و بىمە تا گەيشتن بە يار، رۆيشتن ناسانە گەر تۆ بەرەو مەنزل برۆيت).

ئەگەر بزانى يارت لە كوييە، ئەگەر بزانى مالى يار لە كوييە، ھەموو كىشەكان چارەسەر دەبن، كىشەكە ئەو يە كە ئىمە نازانين مالى يار لە كوييە. ئىتر ئەو يارد، دۆستە، سامانە، پارەيە، مندالە، ھاوسەرە، پىشەيە، پۆستە، ھەر ناويكت دەوى لىي بنى. ئەو كەسانەى نامانجدارن، ئەم تاييەتمەنديانە چاۋەرپىيان دەكات.

يەكەم: سەلامەترن، كەسانىكى دلخۆشترن، تۆ وا بىر بگەرەو ە من لەسەر سەكۆيەك دەتوانم بۆ راست برۆم، بۆ چەپ برۆم، بەرەو پىشەوۋە برۆم، بگەرپىمەوۋە دواوۋە، بچم بۆ سەرەوۋە، بىمە خوارەوۋە،

دهبیت کام ریگایه هه لبرتیرم؟

کام ریگایان راستره؟ نامانجت چیه، نامانج پیت دهلیت کام ریگایه باشره. نهو کهسانه ی نامانجیکان هه یه، دله پراوکی له ژیانیدا نامینی. نه م یان نهو؟ یه کهسه ر ده زانیت کامیان، چونکه نیمه هه موومان مافی هه لبرتاردنمان هه یه، نه مه یان بخوم یان نهو، ده ی چیته کامه یان باشه بوت؟ ده ته ویت چی بکه یت؟ نه گه ر نامانجت هه بی، مافی هه لبرتاردنه کانت دیاریکراو ده بن. ده ته ویت بچیت بو باکوور، ئیت ریگه ی باشوور له یاد بکه، ده ته ویت بچیت بو رۆژه لات، ئیت ریگه ی رۆژئاوا له یاد بکه، یه کسه ر کیشه کانت چاره سه ر ده بن. نهو کهسه ی نامانجی هه یه، دوودلی له بوون و له ژیانیدا نامینن، ژیان ی ره وان ده بیت. زۆربه ی نهو نه خوشییانه ی تووشمان ده بن، به هوی دله پراوکیکانه وهن.

یه که م: کهسانی نامانجدار که متر نه خوش ده که ون.

دوو: خیرا ده جوولین و خا و نین. کاته کانیان به فیرو نادهن، به

کاتیکی که متر سه رکه وتنی زۆرتتر به ده ست ده هینن.

سییه م: کهسانیکی گونجاوترن.

بو نمونه من ده مه ویت به نیوان ئیوه دا برۆم و بچم بو نه و به ر، چونکه نامانجم نه و ییه، نه گه ر یه کیك له ئیوه بیه ویت زیاد له نه ندازه کاتی من بگری، یان ریگه م لی بگری، من شه ری له گه ل ده که م، یان هه ول ده دم له گه لی ریك بکه وم و برۆم؟ بیگومان

ههول ددهم رېكبه كوم برؤم، كاتى شهر كردنم نييه. مرؤف كاتيك
تووشى ههنديك كيشه دهبيت، كه نه زانيت بو كوى پروات. كاتيك
ده زانى بو كوى پرويت، سازگار دهبيت. كه سانى نامانجدار
كه سانىكى سازگارتر و ناسووده ترن، به ناسووده يى مامه له
ده كهن، ده لىن كاكه نهم رينگه يه م به كرى بدهرى من نه وهنده له
داهاتى خؤم ددهم به تو. ئىستا نهو كه سهى بى ئيشه، ههر له
خويه وه شهر دهكات، يان له خويه وه هه لده چيت، نازانيت دهبيت
چى بكات.

چوارهم: بهرگه گرتنى سهختيه كان به لايه وه ناسانتر دهبيت،
چونكه نامانجى ههيه، چونكه ده زانيت چى دهويت. نهو دايكهى
مندالى دهبيت، نهو باوكهى دهبيتته خاوهنى مندا، كه سيك كه
ههزى له پيشه يه كه، كه سيك كه ده چيته زانكو، كه سيك كه پاره
پهيدا دهكات، كه سيك كه كاسبى دهكات، چونكه هوكاره كهى
ده زانيت، له گه له هه موو بارودوخيكدا ده گونجيت.

نيچه ده لىت: "ههر كه سيك كه بو چيه كانى ژيانى دوزيه وه،
له گه له ههر بارودوخيكدا خوى ده گونجيتت".

نهمه يه كيكه لهو رستانه ي كه دهبيت له يادنان بهينيت:

نه گهر وه لامى بو چيه كان بزانيت، بو چى دهبيت بهم رينگه يه دا

برؤم؟ بو چى دهبيت بخوينم؟ بو چى دهبيت بخهوم؟ بو چى دهبيت

پرابكهم؟ زوریک دهیانهویت لاواز بن نابن، چونکه بوچییه که ی نازانن! یان بوچییه که ی زور بیهیزه. لهو لاوه جهسته ی نایهوی وزه به کار بهینی، نایهویت بچولیت و شتیک له دهست بدات لهم لاشهوه دهتهویت لاواز بیت! نه گهر بوچییه کانت بههیز بن ههموو ریگه کانت دههوزیتتهوه.

بوچییه کانی پیغه مبهریک چه ندین هینده گه وره تره له بو چییه کانی باوکیک که تنیا دهیهویت خهرجی ژیانی پهیدا بکات. ههر له بهر نه مه نارامگرتنی نهو ملیونان جار زیاتره. بوچییه کانی ژیانته بدوزه ره وه و تنیا نامانجیسه که نه مهت ده داتی، نهوسا له گهل هدر بارودوخیکدا هه لده کهیت و ده گونجییت.

رسته یه کی تریش هه یه که له ژیانی مندا چاره نووس ساز بووه : این الاحیات عقیده والجهاد، نه مه وتهی ئیمام حسینه .

من له تازه لاویا باش فیری نه مه بووم. جیهاد به مانای شهر کردن نییه، به مانای کوشتنی خه لک نییه، جیهاد واته جوهد کردن، تیکوشان. ژیان واته هه بوونی نامانج و هه ولدان بو گه یشتن بهو نامانجه، نهو ساته یه که ژیان مانا پهیا ده کات و ههسته کهیت کهسیکی به هادار تریت. نهو ساته یه که سهختییه کان سهخت نابن به لاتتهوه. چونکه ده زانی چیت دهویت.

دهمهویت تکاتان لی بکه م که وا بزنان له ناو سه یاره یه کی جوانا دانیشتون له سهر کورسی دواوه، هه مووتان دانیشن تکایه،

ئەو سەيارەى پىتان خۆشە . سەيارەكە دەكەويتە ئىش، زۆر باشە .
سەيارەكە دەكەويتە ئىش و دەستەكات بە رۆيشتن، خەرىكى
دەرۆى، بەرى دەكەويت بە شەقامىكى زۆر جوان لەگەل نازىزانتا،
دەست دەخەيتە سەر سووكانەكە خەرىكى شۆفىرى دەكەيت . لە
ناكاو دەبىنى سووكانەكە ھەروا بۆ خۆى دەسوورپتەو! لە دەستت
دەردەچىت، توشى چ حالەتتىك دەبىت؟ بىخەنە بەر چاوتان . ئەم
سەيارەى سەيارەى ژيانتە . كاتىك ئامانج نىيە كۆنترۆلى ناكەيت
ھەر شتىك، بەردىك دەتوانىت لە شەقامەكە لات بات . پىچى جادە
دىارى دەكات دەبىت بۆ كۆى بچىت، جۆرى تايەى سەيارەكە، ھەر
ھۆكارىك رۆلى خۆى ھەيە جگە لە خۆت، چونكە سووكانت
بەدەستەو نىيە .

پىناسەيان كەردووە خۆشەختى واتە لە كۆنترۆلدا بوون . ئىمە لە
مەكتەبى كەمالدا پىناسەيەكى جوانمان بۆ خۆشەختى ھەيە،
خۆشەختى واتە :

تواناى پەسەند كەردنى خود و خۆشويستى خود و رىزگرتن لە
خوود .

ئەو كەسەى سوارى سەيارەيەكە و سووكانەكەى بەدەست
كەسىكى ترەوھەيە چۆن دەتوانىت رىز لە خۆى بگرىت، چۆن
دەتوانىت ھەست بكات كەسىكى بەھا دارە؟
بىنيوتانە لە جەنگ و كىشەكانى ژياندا ھەندى كەس دەلەين

خوایه بمان کوژه و له شهړی نهم ژيانه پرزگارمان بکه، خوایه
مه رگم بهری. بوچی؟ هیچ دهسه لاتیکی نییه له ژيانیا.
له سه یاره که تان ودرنه دهره وه، نیستا سه یاره که تان سووکانی
هه یه، به دهستی خوتانه وه یه هه موو شتیکی، سوکانی، به نزینی،
نیستوی، چونکه نامانجتان هه یه.

له کوتایی نهم کتیبه دا نیوه شیوازه زانستی و گاریگر و
سازینه رکانی نامانج دانان به جوانی فیّر دهبن. ههروه ها
گورانکاری ده که یت له ژيانی خوتا، له ژيانی خیزانه که تا،
سالیکی تر شاره که ت شاریکی باشت ده بیّت، ولاته که ت ولاتیکی
باشتر ده بیّت، نهو دنیایه ی تیایدا ده ژیت دنیایه کی باشتر ده بیّت،
چونکه چه ندین مروقی نامانجدار و راهیتر او په روه رده دهبن.
مروقی لهو شیوه یه پیده گهن. نه مه ش نهو شته یه من بهرنامه م بو
داناوه.

نیمه جیاوازی به دی ده هیّنین، نیمه ریژی خومان نازانین، چونکه
له سه یاره یه کدا دانیش تووی سووکانه که ی به ده ست خومان وه نییه.
سووکانی سه یاره که ت با به دهستی خوته وه بیّت، با روئی ژیان
به ده ست خوته وه بیّت. نه وسا ده بینیت که تو پاشای جیهانیت.
پیشتر تو له زیندانین کدا ده ژیا یت که خوت بو خوت

درووستکردبوو.

بهیادی بیئهرهوه که ئەمپۆ ئایندهی دوینی بوو، ئەمپۆ له
جیگهیه کدایت که سووکانت پی نهبوو، دهلیت سووکاتم نه دا به
کەس به خۆم بوو، بهلام ریگه تدا ئەوانیتر سووکانه که به دهستهوه
بگرن. بریار بده سبهیبی له کوی بیت لهوی دهبیت، ههروه کوو
چۆن ئیوه بریارتان داوه ئەم کتیبه بخویننهوه، ههه شتیك
راهینانی زیاتری لهسهر بکهیت پهی به خالیکی زۆر سهیر
دهبیت، ئەویش ئەوهیه که چهند سهیره هههچیم دهویت دهبیت!

من کتیبیکم ههیه به ناوی رازی فانۆسی جادویی. لهویدا دهبین
که ئیوه چهنیک تواناتان ههیه زیاتر لهوهی که وینای دهکهن. به
راستی فانۆسی جادویی بوونی ههیه، به راستی دیوهکهی عهلی
بابا ههیه که دهلی فرمان بکه گهورهه سی ئارهزوو بکه تا
جیبه جیان بکه! دهسپیکه کهشی ئامانجه. کاتی لئی پرسیت چ
ئارهزوویه که ههیه دهبیت بزانی و خیرا پی بلتیت.

من سواری تهکسی دههه چونکه له ئیران سهیارهه پی نییه،
هههه له یارییه، به شوڤیره کان دهلیم وازانه من دیوهکهی عهلی
بابام

ههههه جوهره توانا و دهسهلاتیکم ههیه، دهکری تکات لی بکهه

سى ئارەزووى خۆتم پى بلىت من بۆت بهينمه دى؟ بىر لەۋە
مەكەرەۋە دەكرىت يان نا كرىت. هيچ سنووردارىيەكت نىيە بىلى.
دەلئىن ئىيى كاكە، چىمان دەۋىت ديارە ئىتر ژيانىكى خوشمان
هەبىت و... دەلئىم نا بە ديارىكراۋىي بلى چىت دەۋىت؟

ئىۋە چىتان دەۋىت؟ سىان لە ئارەزوۋەكانت هەر ئىستا لەسەر
كاغەز بنووسە. ئىستا نەم سى ئامانجەتان هەلبىگرن بزان لە
كۆتايى نەم كىتەبەبەدا پى دەگەن يان پى ناگەن. دواتر بۆتان
روون دەبىتەۋە كە پى دەگەن يان نا و بۆچى.

زۆرىبەى ئەو شوڧىرانانە يان دەزانى چىيان دەۋىت، زۆرىبەى
خەلكى نازان چىيان دەۋىت. هەر ئىستا كامىرايەك و
مايكروڧونىك بە دەستەۋە بگرە و بە خەلكى بلى كاكە سلاۋ، خانم
سلاۋ، كورم سلاۋ، كچم سلاۋ، دەتەۋىت سەركەۋتوۋ بىت؟
- بەلى -

سالى داھاتوۋ لى دەپرسى سەركەۋتوۋ بوۋىت؟
- نا -

- مەگەر سالى پار نەتەۋىست؟

- ئىستاش دەمەۋىت

سەلامەتى، لەشساغى، دەخوینىت، ئىش دەكەيت، ئەى بۆچى

سەرکەوتوو نیت؟

هەر کاتیڤ لێیان پرسیت هەر ئەمە دەلێن. هەر کاتیڤ لێیان
پرسی هەمووان دەیانەویت بەختەوەر بن، هەمووان دەیانەویت
ساماندار بن، هەمووان دەیانەویت سەرکەوتوو بن، بەلام سالیکی
تریش ئەگەر پرسیاریان لێ بکەیت هەر ئەمەیان دەویت.

بوچی بە دەستی ناهینن؟ وەلامە کە لەم کتیبەدا دەبیننەو.
ئێو بەرهەمی بیروباوەر و رەفتارە کانتانن، ئامانجیش
ئاراستەیان پێ دەبەخشیت. دەبیت بریار بدەین سوکانی ژیاغان لە
دەستی خۆماندا بێت و توند بیگرین و لە دەستی نەدەین.

من بەم شیۆهیه جوۆره کانی ئامانج دابهش دهکەم:
- یه کەم: به رای من مرۆڤ ده بێت سەرەتا ئامانجی مەعندوی
هەبیت.

- دووهم: ئامانجی تاکە کەسی (شەخسی)

- سێهەم: ئامانجی خێزانی

- چوارەم: ئامانجی ئابووری

- پێنجەم: ئامانجی کۆمەڵایەتی

- شەشەم: ئامانجی ژینگەیی

هاورپياني نازيز، مه حاله تو دهوله مه ند بيت و بوچيه كت بو
نه دوزيبته وه. ناتواني له ژيانندا كه سيكي به خته وهر بيت، مه گهر
بهرنامه ي بو دابنييت. به چاو و برؤ نيه، بوچي له گهل نه م پياوه
زه واج بكه م؟ بوچي له گهل نه م ژنه زه واج بكه م؟ بوچي ده بيت
مندال مه بيت؟ معنه ويهت به لگهت بو ده هينيته وه.

نه مانه كاروباري زور تايه تي مرؤقه كانن، ده بيت نيشيان
له سهر بكه يت. بو نمونه من لي ره دا راوه ستاوم، ني ره سه كويه كه،
معنه ويهت سه كوي مرؤقه.

ئيمه ده لئين يابانيه كان وا ده كه ن و وا ده رؤن و ئيمه ش
ده مانه وييت وا بكه ين و خزمه تي ولاته كه مان بكه ين. ناتوانيت
هاورپي گيان. له ولاتي يابان و له شاري كوبي، له دواي
زه مينله رزه يه ك مانگيك تيپه ري و سه روك شاره وانبي شاره كه
نه يتواني بوري ئاوي ماله كان چاك بكاته وه، بويه خوي كوشت و
ياداشتيكي نووسى كه تييدا هاتبوو: "شهرمه زاربيه بو من يه ك
مانگ تيپه ري وه و نه متواني وه ئاو به هاو لاتييه كانم بگه يه نم، من
شايه ني ژيان نيم!!" كه چي ئيمه يش مليونيك كه س ده كوژين بو
ته وه له پؤسته كه ي خوماندا بيئينه وه!! ده ته وي ببي به ياباني؟
معنه ويهت ده وييت، واته ده بيت نه و معنه ويهت ته له
منداله كانماندا. بچينين

خوشكان، برايان، من پياويكي ئاييني و سياسي نيم، چونكه

تایبەتمەندیم لەو بوارانەدا نییە، بەلام با پیتان بلیتم: هەندی کەس
 چاوەڕێیە ئەمریکا ئێرە بۆمباران بکات، کاکە ئێرە ولاتی منە،
 ولاتی ئێوەیە، شاری ئێوەیە، کیشەکانمان دەبیت خۆمان
 چارەسەریان بکەین. دوو برا گوشتی یەک دەخۆن، بەلام ئیسکی
 یەک ناشکینن. من لە کەنەدا دەژیم، من منەتی کەس هەلناگرم،
 ئەسلەن من ئەخلاقم وا نییە، بەلام چۆن دەبیت ڕیگە بدەم ولاتیک
 بیت ولاتەکم بۆمباران بکات تا من ئازاد بێم؟! ئەو ئازادییە
 ئەوانیتر پیت بدەن، هەر ئەوانیش دەتوانن لیت بسەننەو!

ئامانج دابنێ لە ژیانندا، ئامانج ئەو بیت شار و
 نیشتمانە کەت ئاوەدان بکەیتەو.

دەرۆی بۆ سەفەرەتخانە و لەپیناوی فیزیایە کدا جنیۆ بە ولاتە کەت
 دەدەیت؟ مەحاله فیزات پێ بدەن! لاسایی بێگانه کان دەکەیتەو؟
 ئێمە هەندیک جار گالته بە هەندی گەل و نەتەو دەکەین، بەلام
 هەر ئەو نەتەو بە جلوبەرگی ناوچەیی خۆیەو دەچیتە ڕیکخراوی
 نەتەویە کگرتووکان، بۆ تەواوی مەراسیمەکان بە جلوبەرگی
 ناوچەییەو دەروات، لەبەرئەوێ ڕیز لە خۆی دەگریت.

دەبیت بگەرێننەو بۆ خۆمان، ئامانج دابنێن. مەبەستی ئێمە
 لە ژیان چییە؟ ئەو نییە کە تەنیا من سەرکەوتوو بێم، ئەسلەن
 مەحاله، من کاتیک سەرکەوتوو کە تۆ سەرکەوتوو بیت، من ئەو
 کاتە ساماندار دەبم کە ئێو ساماندار بێ.

پيويسته فير بين جورىكى ئامانج مەعنەويىيە، جورىكى دىكەي خىزانىيە، من دەبىت خىزانە كەم بەختە وەر بن تا بتوانم بە سەلامەتى قسە بۆ ئېۋە بگەم، جورىكى دىكەي ئابوورىيە، پيويسته پارەت ھەبى، جورىكى دىكەي كۆمەلايەتسىيە، پيويسته يارمەتسىيە كۆمەلگە بەدەت، جورىكى دىكەي ژىنگەيىيە، پيويسته ژىنگەيەكى تەندروست بۆ نەۋەي ئايندەيە بخولقىنىن، مندالەكەت دەيەۋىت سەبىنى بى، نابى ئاۋى جوگەكان پىس بگەت، نايىت درەختەكان بشكىنىتەۋە، نايىت بالنا، ھەكان بكوژىت.

رىكلامىك ھەيە سەبارەت بە گلوبال ۋەرمىن global warming گەرمبوۋنى گۆي زەۋى، پىاۋىك لەم رىكلامەدا راۋەستاۋە قسە دەكات و دەلىت: گەرمبوۋنى ھەۋا تا كارىگەرىيەكانى دەرىكەۋىت سى سالى پى دەچىت، ئەۋ پىاۋە لەسەر سگەيەكى شەمەندەفەر راۋەستاۋە، پاشان شەمەندەفەرىك لە پشتهۋە دىت و ئەم لەسەر سگەكە لادەچىت، لە پشتهۋە مندالەكەي راۋەستاۋە. يانى چى؟ پەيۋەندى بە منەۋە نىيە؟ ئەگەر كەسانى پىش ئىمە ئاۋا بىريان بگردايەتەۋە، ئىستا ئىمە نەبوۋىن. ئەۋەي كە لە ئايندەدا چى ۋو دەدات، پەيۋەندى زۆرى بە ئىمەۋە ھەيە، ولتەكەمان چى لى دىت؟! ئەم كورتىنىيە بەدبەخت و بىچارەمان دەكات.

پيويسته لە ھەموو بۋارەكاندا ئامانج دىارى بگەين. ئەۋ

كەسانەى تەنیا لە بیری خۆیاندا، خۆیان دەخەنە چالەوه. كەسى سەرکەوتوو ئەو كەسەى تەواوی ئامانج و بەهاكان لەبەرچاو دەگریت، یەكیكان نابووریە و یەكیكیشیان كەسیە، هەمووشیان نەرزشیان هەیه و بۆ هەمووشیان دەبیت كات دیاری بكەین.

بۆچی ئامانج دیاری ناکەین؟ ئامانج كە ئەوەندە باشە، من خۆشبەخت دەكات، خۆشگوزەرانى و خیراییم دەداتى، بۆچی ئامانج دیاری ناکەین؟ هاوڕێیان گەورەترین هۆكاری دیاری نەکردنى ئامانج، سەرەتا نەبوونی فێرکردنە، چونكە گرنگییەكەى نازانى. ئیستا كە دەیزانى، ئەم كارە دەكەیت، مندالەكانت فێر دەكەیت، خوشك و براكانت فێر دەكەیت، كەواتە سەرەتا دەبیت بزانی ئامانج دیاری كردن چییە.

من هیوادارم رۆژێك بێت لە قوتابخانەكاندا وانەیهكى سەرەكى لە سەرەتایی، ناوەندی، دواناوەندی یان زانكۆكان بخوینریت، ئەویش وانەى ئامانج دیاریکردن بێت.

لە زانكۆى هارقارد، پیم وابیت سالى ۱۹۲۵هـ، دەستەیهك خویندكاریان هەلبژارد و پرساریان لى كردن: كاتى خویندنت تەواو كرد دەتەویت چی بكەیت؟ تەنیا لە سەدا بیست دەیانزانی دەبیت چی بكەن، ئەوانى تر وتیان نازانین، با بزانی دوایی چی دەبیت، جارى با بزانی كە تەواوی دەكەین كارمان دەستەكەویت؟

لهو له سهدا بيستهيش له سهدا چواريان ئامانجه كاني خوڤيان
نووسيبوو، نهوهد و شهشه كهي تر نهيان نووسيبوو. بيست و پينج
سال دواتر چوون سهيريان كرد ئهو له سهدا چواره، له
ساماندارترين و بهناوبانگترين و ديارترين كهسايه تيبه كاني
ئهمريكا بوون! ئهو له سهدا چواره ي نووسيبوويان، ده يانزاني
چييان ده ويٽ. ئهو له سهدا بيسته شي كه نه يان نووسيبوو،
كه سانتيكي سهركه توو بوون، نه يان نووسيبوو، به ئام ده يانزاني كه
چييان ده ويٽ، له سهدا ههشتا كه يش ئيشيان بو ئه وانيتر و له سهدا
بيسته كه ده كرد.

يان ئامانج بو خوٽ ديارى ده كه يت و كار بو ئامانجي خوٽ
ده كه يت، يان ناچارى بو به ديهيٽناني ئامانجي ئه وانى تر كار
بكه يت.

هه مان ئه زموونيان له زانكو يه كى ديكه تاقي كرده وه، ديسان
دواى بيست و پينج سال هه مان ئه نجامى هه بوو.

ئهو كه سه ي بزانيٽ ده يدوزيٽه وه، ئهو كه سه ي نه زانيٽ چيى
ده ويٽ، خوا ره جمى پي بكات!

يه كيكي تر له هو كاره كان تر سه. ئيمه له په روه رده ي تر سا گه و ره
ده بين، دايك و باوك كاتى منداله كه يان ده يه ويٽ بچى بو
قوتابخانه، پي ده لٽين: ناگات له خوٽ بيٽ، سه ياره ليٽ نه دات،
كلاو بكه ره سه رت، خوار دنه كه ت نه خوٽ ها، له ريڭگادا نه كه وي،

شەر نەكەي، كتيبه كانت نەدزن، بەردەوام ترس، بەردەوام ترس!
دەتەوئیت بچیت بۆ سەفەر، پیت دەلین "سەفەر سەلامەت"،
ئى بلى "سەفەرىكى خوش". ئیستا دینە سەر ئەوہى كە بۆچى
ئەمانە رىك ھەلمانەنن بۆ شكست، بۆ نمونە ترس لە شكست،
دەترسى شكست بچۆیت، سەیرە پیتان بلىم ئەسلەن شتىك بە ناوى
ترس بوونى نىيە!

تۆماس ئەدیسۆن بۆ ئەوہى گلۆپ دروست بکات، ھەر ئەو
گلۆپەي كە من و تۆ بەكارى دەھینن، زیاتر لە شەش ھەزار
مادەي تاقى كەردەوہ، چونكە گەورەيى كارەكەي خۆي دەزانى. وای
دابنن بۆ ھەر مادەيەك يەك پۆژى تەرخان كەردىت، چەند پۆژ
دەكات؟ شەش ھەزار پۆژ، دەكاتە چەند سال؟ نزيكەي بيست سال.
پۆژىك پۆژنامە نووسىك لى پەرسى: بەرپۆژ ئەدیسۆن تۆ ئیستا زیاتر
لە سى ھەزار مادەت تاقىكەردووەتەوہ و شكستت خواردووە،
ھىشتا دەتەوئیت درىژە بەم كارە بپەودەيەت بەدەيت؟ تۆماس
ئەدیسۆن پىي وت: تۆ ئاگات لە سادەترین رپسای دنيا نىيە، من
سى ھەزار جار شكستم نەخواردووە، سى ھەزار رپگەي
دروستنەكەردنى گلۆپ فىر بووم.

ئیمە خەرىكىن لە ئیرادە و ھىزى بىر كەردنەوہي ئەم پياوہ بەھرە
وہرەگرين، لەژىر پۆشنايیدا دەژين، چونكە ئەم پياوہ كۆلى نەدا،
بۆيە مەترسن لەوہي كە شكست بچۆن.

له ناو ئيمه ي پوژهه لاتيدا ترسيكي ديكه ههيه، نهوئيش ترس له
 ره تکرانه وهيه، ره تکرانه وه، يان قسه ي خه لک. خه لکی چي ده لئین؟
 ده ي هه رچی ده لئین بابيلین، تو چي ده لئیت؟ ره زامه ندی هه مووان
 گرنگه جگه له ره زامه ندی خو ت؟! تو کيیت؟ تو چیت ده ویت؟
 له م جيهانه گه وره يه دا ته نيا پيوسته خو ت، خو ت په سهند
 بکه يت، پاشان خودا په سهندت بکات، بوچی يه که م خو ت و دووم
 خودا؟ چونکه تا کو خو ت، خو ت قبول نه که يت، ناتوانیت له وه
 تيبگه يت که خودا په سهندی کردووبت. نايه تيکی قورناني پيروز
 هه يه ده فهرمویت "خوای گه وره سته م له که س ناکات، مروقه کان
 خو یان سته م له يه کدی ده که ن". ئيمه خو مان سته م له خو مان
 ده که ين، که چي ده لئین ويستی خودا بوو! که ي ويستی خودا وايه؟
 هه ر بارانه لي ره ده باریت و لافاو هه لده ستیت، له به نگلاديش
 نه خوشی و مالویرانی ده هینیت، له فانکو قهر ده باریت ده شت و
 ده ر سه وزه کاته وه، له چياکان دارستان به ره م ده هینیت،
 دره خته کانی ده که ن به کاغز و پاره ي پی پهيدا ده که ن. با
 بهرپرسياریتی قبول بکه ين، بوچی ده يخه ينه ملی نه م و نه و؟!
 که سی وا هه يه ده لئیت "کاکه گیان ولاته که م بيابانه"، کاکه
 گیان له ولاتیک که ئیستا ناتوانم ناوی بهینم، له بياباندا ماسی
 په روه رده ده که ن! ئيمه چي ده لئین؟ ده بیت بهرپرسياریتی قبول
 بکه ين و نه شترسين.

ھەر ئىستا تۆ وەرە بىرۆكەيەكى تازە بەيئە، يەكسەر پەفزی
 دەكەن من بەر لە شۆرشى ئىران دەزگایەكم بۆ ناو ئۆتۆمبیل
 ھىنابوو، لەبەر ئەوەى نەیانتوانى ھىچ پەخنەيەكى لى بگرن،
 وتیان ئەگەر ئەمە شتىكى باش بوایە بیانىيەكان لە
 سەيارەكانياندا بەكارىان دەھىنا! يەكىك لە ھاوپرێكانم ھەمىشە
 دەيگوت "مىلەتى ئىمە كىشەيەكى گەورەى ھەيە، وا دەزانىت
 ھەموو شتىك بیانىيەكەى باشە، تەنانەت ھەوالىش!".
 ھەمووشتىكى بيانى دەويت، چونكە باوەرى بە خۆى نىيە. من
 ئەگەر چاوم شىن بووايە و قژم زەرد بووايە و لە زمانى فارسىيش
 تىنەگەشتمايە، مىليونان دۆلارىان بەم ئەزمونەم دەدا كە وەك
 راپۆژكارىك كارىان لەگەل بكەم. بۆچى بىرکردنەوہەيەكى تازە لە
 منەوہ سەر ھەلنەدات؟ يان لە تۆوہ؟ پىويستە باوەرپەخۆبوون لە
 خۆماندا بچىنين، رىز لە خۆمان بگرىن و خۆمانمان خۆشبوويت.
 دەست بە ھەر كارىك دەكەن، تەنيا يەك ھۆكار لەبەرچا و بگرن
 (لە ھەر ساتىكدا بە باشترىن شىوہ ئەنجامى بدەن)، ھەر ئەوہندە
 بەسە، مەترسە لەوہى كە كامل نەبىت، مەترسە لەوہى كە
 كارەكان دەبىت خۆت ئەنجاميان بدەيت. لەو ساتەدا كە ئىوہى
 تىدان، بزەنن باشترىن كارتان چىيە، دەكرىت لە يەك ساتدا تۆ
 بتوانى پىنج پاكەت شت ھەلبگرىت و بىگوازىتەوہ، ھەندىك جار
 باودۆخت باشترە دەتوانى دە دانە ھەلبگرىت، ھەندىك جار

بارودۆخت باش نىيە تەنيا يەك پاكەتت بۆ ھەلدەگرىت. نىمە
تواناكانمان ھەمىشە لە گۆراندان، بەرز و نزم دەكەن، ئەگەر
بتەوئىت بىي كەم و كورتى بىت نىنجا كار بىكەيت، ئەوا ھەرگىز
كار ناكەيت. زۆر كەس لەو دەترسن ئەگەر ھەندىك كار بىكەن
خەلك گالتەيان پىي دەكات، من لە كۆتايدا كۆبەندىيەكتان پىي
دەلئىم دەبىنن كە ئەسلەن ئەوانەى لە گالتە پىي كردن و لە شكست
دەترسن، ئەوانە ئامانجيان نىيە، كەسىك ئامانجى ھەبىي، گوى بەو
شتانە نادات.

يەكىك لەو شتانەى دەبىتە ھوى ئەوھى سەركەوتوو نەبىن،
باوەرە ھەلەكانە. (پىت بەقەد بەرەى خۆت رابكىشە.) دەكرىت پىم
بلىن ئەم بەرە لە كوئىيە؟ ئەندازەكەى چەنىيە؟ بۆچى دەبىت بەرەى
من ئەوھندە بىت؟ پىت بەقەدەر بەرەى خۆت رابكىشە قسەيەكى
ھەلەيە.

نىمە ھەر يەكەمان خۆمانمان لە ناوچەيەكدا زىندانى كردووھە كە
پىمان وايە ئەم شوئىنە ناوچەى ئىمەيە، نا، ھەمىشە دەتوانىن
سنوورەكان تىكبشكىنن و بەرەو پىش برۆين، ھەر ئەمەش راستە.
يەكىك لەو شوئىنانەى ھەموان گىريان تىيدا خواردووھە، قوناغى
مندالىيە. وا دەزانن ھىشتا مندالن و دايك و باوكيان گەورەن،
چونكە خۆيان بە بچووك دەزانن، چاوەرپىن يەكىكى تر برىاريان بۆ
بدات، چاوەرپىن يەكىكى تر ئامانجيان بۆ ديارى بكات. ئەمەش

وہک بہرہ کہ وایہ، ہەرچہندہ حەزت لیئہ قاچت دریژ بکہ، دنیا
دنیای فراوانیہ. لە کتییی (شادوومان و سامانداربن)دا، بە
تەواوی ناشنا دەبن لەگەڵ ئەو سنوورانە ی کہ دەبنە هۆی
گەشەنەکردنتان. لەکتییی سەرکەوتن، بۆتان باس دەکەم ئەو
سەرکەوتن نییە کہ کاتی دەوێت، ناخر چونکہ دەلین هەموو
شتیک دەبێت هیواش هیواش، قوناغ بە قوناغ بچیتە پیشەوہ،
سەرکەوتن پیویستی بەم قوناغانە نییە بیپریت و بچیتە پیشەوہ.
سەرکەوتن پیویستی بە خۆنامادەکردن هەیہ، مرۆڤ کاتی دەوێت
تا خۆی نامادە دەکات بۆ سەرکەوتن، کاتیک نامادەبوو،
سەرکەوتن هەیہ!

سەرکەوتن، تەندروستی، خوشی و سامان، هەمیشە هەن، ئەو
ئیمەین نامادە نیین. ئامانج ناچارمان دەکات بێر بکەینەوہ.
ئامانج واتە شتیکی دوورەدەست، کاتیک من لیژە راوەستاوم، ئەو
لەویایە، کہ بینیم، بەرەو پرووی دەچم، کہ بەرەو پرووی چووم،
نامادە و نامادەتر دەبم. هەمیشە ئامانج هەیہ، ئەو من نامادە
نەبووم.

پیویستە لە کۆت و بەندی ترسەکان خۆمان رزگار بکەین،
ئەوہندە ئەسیری ترس نەبین. دواتر دەچینە سەر ئەوہیش ترسەکان
پووج و بەتالین.

رەنگە یەکیک بلێت رەگەز و جینات کاریگەریی هەیہ، بۆ

نموونه پيشتەر لهو باوهږهډا بوون كه ږه شپيسته كان توانايان نيه،
به لام دواتر دهركهوت فيريان ناكهن، نه گهر فيريان بكهن دهينن
نه وانيش به توانان.

له بيرمان بيت ته نيا شتيك كه سنووردارمان دهكات يهك شته،
نه ویش باوهږمانه سه بارهت به خو مان. تو كييت؟ چيت؟ هيچ
سنوورداريه له نارادا نيه. جاريك خانميك هات بو لام پي و تم
به كچه كه م بلي كه ده تواني هموو كاريك بكات. من ده مه ویت
بليتم: هم مووتان ده توانن هموو كاريك بكهن.

ليږهډا چيرؤكيكتان بو ده گيرمه وه: منداليكي كور له سر
شه قامي كرمان گهغه شامي ده فروشت، دوور له چاوي دايك و
باوكي، چونكه باوكي سهروكي بانك بو، حزي نه ده كرد
منداله كه ي كار بكات، به لام نه منداله نارزه زوي گهوره گه وږي
هه بوو. دواي نه وه ي ديبلومي وه رگرت، چوو بو زانكو، ده ستی
كرد به مه له وانی و بوو به پاله وانی مه له وانی، پاشان ږويشته وه
بو زانكو له ده ره وه ي ولات، دواتريش له نيران و ده ره وه ي نيرانيش
كو مپانياي دانا، بووه جيگه ي ږيزي زور كه س. نهو منداله كاتيک
سه يري ږا بردوي خوي دهكات، ده بيني جياوازي زوره. ږوژيكيان
پي و تم: "كاتيک بير له ږا بردووم ده كه مه وه، تاسه ي ناينده نارام
لي هه لده گريت. ږوژيک به مني وت هو كاري نهو گه شه كردنم
ته نيا نه وه بووه كه ويستوومه". نهو نيستاش له ژياندايه.

حهتمت ده پرسن نهو كهسه كييه؟ نهو كهسه (مهحموودي
موعهزه مي)بييه.

باوهرتان به خوٲتان ههبيٲت، خواي گهوره نيوهي بو سهركهوتن
بهدي هيناوه. تهواوي ميكانزمهكاني سهركهوتن له نيوهدا ههيه،
تهنيا ريگهي گهشهكردني پي بدن. له سندووقى خوٲبهكهمزاني
وهرنه دهرهوه، هيج سنوورداريهك له نارادا نييه.

نهگهريهكيك چاوي شين بيٲت بهلگهي نهوه نييه له تو زياتر
دهزانيٲت، ههرچون بهلگهش نييه لهسهر نهوهي كه تو لهو زياتر
دهزانيٲت. ههموومان مروٲين، دهتوانين پيكهوه قسه بكهين و له
يهك تيبيگهين و لهم باوهره هه لانه بيينه دهرهوه.

نيمه ئاميٲري سهلمينهري باوهرهكانانين. نيْمهي مروٲ، من و تو،
ئاميٲريكين باوهر به ههر شتيك بكهين دهيسهلميٲين. بليٲي
بهختهوهرم، نهوه دهسهلميٲني، بليٲي بهختهوهر نيم، ههر
دهيسهلميٲني، بليٲي بيچارهه نهوه دهسهلميٲني، بليٲي مهزلوم نهوه
دهسهلميٲني. باوهر به ههر چييهك بكهي، تهواوي ميكانزمي
جهستهه دهكهويٲته كار تا نهو شته سهلميٲني!

كهواته باوهر به شتي بكه كه له بهرژهوهنديته، سهركهوتن،
شادوماني، سامان، تهندروستي، ئارامي، رههايي، خوٲشبهختي.
چ باوهريٲكت سهبارته به خوٲ ههبي، شهو و روٲر خهريكي
سهلماندي نهو باوهرهيت، بهلام پيويستيشه نيشانهي پرسيار لهسهر

باوهره کانت دابنییت، هه مییشه له خۆت بپرسه بۆچی ئەم باوهره
ههیه؟

له بیرتان بیټ شادومانی و سهرکهوتن وه کو ههست کردن به
بچووکی و ههست کردن به بیټوانایی فیڤی ده بیټ. هیچ مندالیك
به ههست کردن به بچووکی، گهوره نابیټ، ئیمه ئەمانه ی تیڤا
ده چیڤین، ئیمه فیڤی ده کهین: "ئوهنده بی چاووورو مهبه، قسه ی
زیاده مکه، کی پی وتی قسه بکهیت؟"، بۆیه هه مییشه به
مندالی ده میڤیته وه و ده بیټ به ریڤودی ببهیت، بۆیه کاتیك گهوره
ده بیټ ده بیټ به کوټی ده ست.

یارمه تی کهسانی تر بده له گه لټدا گه شه بکه ن و فیڤر بن.
ده بیټ یه کیك له ئامانجه کانمان ئەمه بیټ (هه ر کهس له گه لمدایه
ده بیټ گه شه بکات). هه رکهس یارمه تی ئەوانیتر بدات گه شه
بکه ن، خۆی سهرکهوتوو ده بیټ.

ئیسټا ئەگه ر به ۱۰۰۰ کهس بلیټ: من حز ده کهم هه مووتان
سهرکهوتوو بن.

تۆ یه کجار ده یلیټ، ۱۰۰۰ جار پیټا ده لیڤنه وه. کاتیك حز
بکهیت یارمه تی ئەوانی تر بدهیت، هه رچه ند ژماره یان زیاتر
بیټ، زیاتر گرنگیدان و خۆشه ویستیت پی ده گات. پیویسته خۆت
له تهسکبینی رزگار بکهیت و ئیره یی مندالانه واز لی بهیڤیت،
ئهو ئامانجه ی بۆ خۆتی داده نیټ، با ئامانجه ی به هیڤر بن و خیری

زۆر كەسى تېدا بېت، ئەوسا دەبىنيت كە ملىۋنان كەس يارمەتت
دەدەن بەو مەرجهى ئامانجت ئەمە بېت.
تايبە تەندىبە كانى ئامانجى باش

يەكەم: ئەرىنى بېت

مەللى خويە نەخۆش نەكەوم، خويە ھەژار نەكەوم، خويە
ئەمەم بەسەر نەيەت و ئەووم بەسەر نەيەت، مېشكى من و تو
ئاناگايانە لە نەرىنى تېناگات، نەرىنى دەگۆرپېت بۆ ئەرىنى،
كاتىك دەلېت "خويە نەخۆش نەكەوم"، ئاناگائىت، چونكە
تېناگات، نەرىنى دەكات بە ئەرىنى و دەلېت خويە نەخۆش
كەوم، نەخۆش دەكەويت! مەللى خويە نەخۆش نەكەوم، گرمان بەم
ئامانجەت گەيشتى، ئەمە ئەو نەگەيەنېت ئەوئى نەخۆش
ناكەويت كەسىكى تەندروستە، مردووەكانىش نەخۆش ناكەون.
بلى چىت دەويت، مەللى چىت ناويت. خوي گەورە دەفەرموئىت:
"ادعونى استجب لىك"، بانگ بىكەن وەلامتان دەدەمەو. يان ھى
وايە دەلېت خويە زەلىلمان نەكەى ئىنشائەللا. باشە بۆچى دەبېت
زەلىل بېت! ئەسلەن بۆچى بېرت بۆ لاي زەلىلى دەپروات! ھەمىشە
ئامانجەكانتان بە رېستەى باش بلىن. لەبرى ئەوئى نەفرەت لەوانى
تر بىكەت، دوغايان بۆ بىكە. ھەر كەسىك كە كارىكى ھەلە
دەكات و نەزان و نەفامە، بلى خويە رېنمايى بىكە. ئەگەر بلى
ئىنشائەللا خوا زەلىلى بىكات، ئەوسا زەلىلەكان زۆر دەبن و ئىتر

تۆ ناتوانی بژیت، ناتوانی پاره پهدا بکهیت، چونکه کهسانی
 زهلیل پارهیان نییه بتدهنی. بلیّ خوایه هممووان دهولمه‌مند بن،
 هممووان بهخته‌وهر بن. باوکم هممیشه ناموژگاریی ده‌کردین و
 ده‌یگوت: "دوعا بکه‌ن هاوړپیکانتان دهولمه‌مند بن، سه‌رکه‌وتوو
 بن، لانیکه‌می سووده‌که‌ی نه‌وه‌یه که پاره‌ت لیّ قهرز ناکهن".

دووه‌م: شیاوی نه‌ندازه گرتن بیټ

واته چی شیاوی نه‌ندازه گرتن بیټ که ده‌لیټت خوایه من
 به‌خته‌وهر بم، چۆن؟ میشتکت له کویوه بزانیټ تۆ به‌خته‌وهر
 بوویت؟ خوایه من دهولمه‌مند بم، ده‌له‌مندی واته چی؟ بره‌که‌ی
 چهنده؟ چهندت ده‌ویټ؟ که‌ی؟ چۆن؟ له کوی؟ هرچه‌نده زووتر
 وه‌لامی بده‌یته‌وه، زووتر پیی ده‌گه‌یت. هممیشه هه‌ول بده نه‌و
 شته‌ی ده‌ته‌ویټ، شیاوی نه‌ندازه گرتن بیټ.

سییه‌م: له‌گه‌ل پینج هه‌سته‌که‌دا تیکه‌ل بیټ

واته به هه‌ر پینج هه‌سته‌که‌ت (بینین، بیستن، بو‌نکردن،
 تامکردن، به‌رکه‌وتن)، هه‌ستی پیی بکه‌یت. ده‌ته‌ویټ خوشبه‌خت
 بیټ؟ خوشبه‌ختی چ بو‌نیکی هه‌یه؟ خوشبه‌ختی شیوه‌ی چۆنه؟
 خوشبه‌ختی چ هه‌ستیکت ده‌داتی؟ نه‌رمه، زبره، ره‌قه، سافه؟ به
 میشتکت بلی خوشبه‌ختی چۆنه، تا تیی بگات و کاری له‌سه‌ر

بكات. بۆچى؟ چونكى مېشكى تۆ كاسەيەكى داخراوه و وهكو
كۆمپيوتەرىك وايە، تۆ تازەترين و بەھيژترين و چاكترين
كۆمپيوتەرى جيهان بەينە، ئەگەر كىبۆرد، ماوس، پرىنتەر،
مۆنيتەر، درايفى سى دى نەبىت، دەتوانى سوودى لى بىنى؟
نەخىر، ناتوانى پەيوەندىي لەگەل بەستى، پەيوەندىشى لەگەل
بەستى وەلامى دەوئىت، دەى دەبىت پرىنتەرى ھەبىت، سى دى
ھەبىت، مۆنيتەرى ھەبىت، تا شتىكت بداتى، بۆت كۆپى بكات.
مېشكى مرؤفېش بەو شىوەيەيە، ھەرچىيەكت لى بوئىت، دەبىت
پىيى بلىت شىوەى چۆنە، رەنگى چۆنە، بۆنى چۆنە. ھەر بۆيە من
پېشنيارتان بۆ دەكەم تەختە رەشىك يان تابلۆيەك دابنن و وئەى
ئەو شتانە بكىشن كە ھەزتان لىيەتى، بۆ نمونە دەتەوئىت كىش
دابەزىنيت، وئەى لاوازىي خۆت يان ئەو كەسەى پىت خۆشە وەك
ئەوت لى بىت، پىيدا ھەلۋاسە، تا مېشكت بىبىنيت دەتەوئى
چىت لى بىت.

خانوت دەوئىت؟ وئەى خانوودەكە شىوەى چۆنە ھەلىواسە.
ھاوسەرى نمونەبىت دەوئىت؟ بنوسە ھاوسەرى نمونەبى واتە چى.
زۆربەى ئەو كەسانەى دىن بۆ لای من، پىيان دەلئىم بىنوسن
چىتان دەوئىت و پرسیارەكەتان چىيە، زۆربەيان ناینوسن، بۆچى؟
چونكى نازانن چىيان دەوئىت!

ھاورپىيەكم ھەبوو زۆر رەزىل بوو، پىمگوت: بۆچى تۆ ھىچ

ناکری و پاره خەرج ناکەیت؟ گوتی: مەحموود گیان کە من هەزار
تەنم پێیە، خاوەنی هەموو ئەو شتانەم کە نرخەکیان هەزار تەنە،
بەلام کاتیک کڕیم تەنیا خاوەنی یەکیانم. دەیوت کاتیک هەزار
تەنە کەم پێیە، دەچمە دووکانە کەووە دەتوانم ئەمە بکڕم، ئەو
بکڕم، ئەمە هی منە، ئەو هی منە، زۆر خۆشە بەلامەو.

ئەگەر بزانی چیت دەوێت، میشتکت دەتگەیهنیت پێی، بە وردی
بلی چیت دەوێت. روێشتن ئاسانە، ئەگەر تۆ بەرەو مەنزڵ برویت.

من هەندی جار چەند یاداشتییکی بچووک بچووک دەدۆزمەو
کە لووبە لە کامدا، دەلێم ئااا! من پێنج ساڵ لەمەوپێش، دە ساڵ
لەمەو پێش ئەمەم نووسیوە و وینە ی ئەمەم کێشاوە.

سەرەتا بە نووسین دەست پێ بکەن، پاشان چاوەکانتان داخەن و
بلی ئااا چەند جوانە! خانمان لەم کارەدا زۆر وەستان، لە
کاتیکدا هیچ پارە ی پێ نییە، دەچیت لەبەردەم زەرەنگەرێکدا
را دەووستی و دەلێت: فەخری گیان بە رای تۆ ئەمەم لی دیت؟
ئەویش دەلێت: ئۆو ئەگەر لەو ئاھەنگە لە خۆتی بەی، دلی دە
کەسی پێ دەتەقینی!! پارە ی پێ نییە، ئەگەر میتر دە کەیشی بزانی
دوو کەل لە گویچکە یەو دەتە دەروە، کەچی دەچیتە ژووەروە بو
ناو دووکانە کە و دەلێت: کاکە ئەمە بە چەندە؟ دەکریت تاقیی
بکەمەو؟ دەیکاتە ملی و خۆی پێو بە دەدات، هەر وا سەیری
خۆی دەکات، دوایش دەیکری!

من ئەو جۆره ئافرهتانه م دیوه که پارهیان نه بووه و میرده کانیان
گالتهیان به قسه کانیان کردووه. بۆ نمونه دهلیت: "پیاوه که با
بچین سهیری خانوو بکهین". ئەویش دهلیت: "ژنه که پاره مان
نییه، بچین سهیری خانوو بکهین؟!". ژنه کهش دهلیت: "جاری با
بچین بیبینین، خو بینینی پاره ی تی ناچیت". ئینجا که ده چن
سهیری ده کهن، ژنه که دهلیت "با بزائم چیشتخانه که ی چۆنه،
ژووری میوانه که ی چۆنه". ده چیت له ژووریکدا داده نیشیت و به
میرده که ی دهلیت: "ئەو له ویدا داده نیشیت، ئەم لیڤه داده نیشیت،
مندالە کان لیڤه یاری ده کهن". پیاوه که دهلیت "ئەو ژنه که تو
چی دهلیت؟! ههسته با برۆین". به لام ئەو ژنه براوهیه، چونکه
هه ره بهو ساده ییه ده زانیت خواسته کانی له گه ل پینج ههسته که یدا
بگوئینیت.

ئامانجه کانتان ته نیا با ئوتۆمبیل نه بییت، با ئامانجی خیزانی و
کۆمه لایه تی و هه موو ئامانجه کانی دیکه تان هه بییت. هه رگیز له
داواکارییه کانتان مه ترسن، ژیان وه ک فروشگایه کی گه وه ره وایه،
داوای هه رچییه ک بکه یت، بۆت ده هیڤن، وا مه زانه ته نیا مافی یه ک
هه لبراردنت هه یه.

تایبه تمه ندییه کی دیکه ی ئامانجی باش ئەوه یه که له
به رژه وه ندیی ئیمه و ئەوانی دیکه یشدا بییت. ئامانجیک که ته نیا له
به رژه وه ندیی خو تدا بییت، زۆر به سه ختی دیته دی. ده بییت

كۆمەلگە كەت و كەسانى چواردەورت لەو ئامانجەى تۆ كەلك
وهر بگرن، ئەگەر كەلك وهر بگرن، خىراتر پىيى دەگەيت. چ بمانەوئيت
چ نەمانەوئيت، بە رىگايە كدا دەرۆين كە مرۆقە كانى تىدايە، ئەو
مرۆقانى لە گەلماندان ئەگەر بزائن گەيشتنى من بە خواستە كام
لە بەرژە وەندىي ئەوانىشدايە، رىگەم بۆ دەكەنەو.

لە كۆمەلگە پىشە سازىيە سەر كەوتوو كاند، خەلكى خۆش حالن
سەبارەت بە بىل گەيتس و جاك بىل و جىم پارتىسۆن قسە بكەن،
بە يەكدى دەلئىن: "سەيرى خانوو كەى بكە! چ سامانىكى
هەيە!!". نىشانى يەكترى دەدەن، بۆچى؟ چونكە لەوى كەسى
ساماندار باج دەدات، كار پەيدا دەكات، ئەوان دەزانن ئەگەر ئەو
كەسانە نەبن، دەبى بچن سوال بكەن.

ئەگەر دەولەتەك بىهويت بەهيز و بەتوانا بىت، دەبىت
دانىشتوو انە كەى بەهيز بن. دەبىت باج بدەن تا خەزىنە پر بىت،
بچن كۆشكى تەختى جەمشىد دروست بكەن، بچن كۆشكى
قىرساى دروست بكەن. نەتەوەيەك كە پارەى نەبىت، ناتوانىت هىچ
بكات، دەبىتە سەربار بۆ دەولەت و حكومەت. ئەگەر لە
فەرمانگەيك كار دەكەيت، هەول بدە كارمەندە كانت گوزەرانىان
زۆر باش بىت، چونكە ئەوكاتە تۆ سەر كەوتوو دەبىت. ئەگەر تۆ
بەريۆە بەرىكى شايستەى، دەبىت يارمەتتى كارمەندە كانت بدەيت
تا بە خواستە كانىان بگەن. هەرچەند ئەوان زووتر بە خواستە كانىان

بگهن، تو زووتر به خواسته کانت ده گهیت.
له ولاتاندا زور ده بینیت پردیکیان دروست کردووه و
نوسیویانه (دیاری کومپانیای فلان). واته کومپانیاکان پروژهی
خزمه تگوزاری گشتیشیان ههیه، له بهر شهوهی ده زانن نه گهر له
به رژه وهندی ولاته که یان ئیش بکهن، فروشیان زیاد ده کات. نه گهر
فلان کومپانیای موز فروشتن یان میوه فروشتن، کاری قورس به
مندالان بکات، له رۆژنامه دا باس ده کریت و ئیتر خه لکی شتی
لی ناکرن، چونکه ده لئین نازاری مندا لان ده دات، خزمهت ناکات،
بهو شیوهیه ناوبانگی له که دار ده بییت.

نامانج ده بییت به ئەندازهی پیویست گهوره بییت، نه گهر نزیک
بییت بهرێ ناکه ویت، ده بییت که میک راتبکی شیت و ئاره زووت بخاته
کار. نه گهر بلیت خراب نابێ پینج هزارم هه بی، بهرێ ناکه ویت،
بلی پینج ملیون دینار، چاوت ده کریت هوه و بهرێ ده که ویت.

نامانج ده بییت جیگهی باوهر بیت، تو ئیستا ده ملیار، سه ده
ملیار دیناریشت بویت ههیه، هیچ بسنوورداریهک له ئارادا نییه،
به لام ده بییت خوت باوهرێ پی بهینیت. چه ندیکت ده ویت، بلی
شه وهنده. ههر له بهر شهوهیه ده لئین له ههر شوینیک بیت، ههول به
مانگی له سه دا بیست گشه بکهیت. تو نه گهر مانگی له سه دا
بیست گشه بکهیت، له کوتایی سالدا چه ندین هینده گشه
ده کهیت، نه گهر شهو رقه مه له سه ره تا و به یه کجار به خوتی

بلى، تووشى شۆك دەبىت.

ليره دا نمونه يه كتان بۆ ده گيرمه وه، چەند كەس چوونەتە پۆلى يەك لە قوتابخانە؟ ھەمووتان رۆيشتوون، كەس يەكسەر نەچوودتە پۆلى شەش. كاتىك دەچىتە پۆلى يەك، ئىوہ ئىستا ديپلومتان ھەيە، ئەندازيارن، پزىشكن، پۆستتان ھەيە، لە پۆلى يەكەوہ تا گەيشتوووتە ئىرە، چەند كتيبت خویندوووتەوہ؟ چەند راھینانەت نووسيووتەوہ؟ چەند تاقىكردنەوہت كرددوہ؟ بينووسن و بيژميرن، ژووريك دوو ژوور، چەند ژووريك دەگریت. ئىستا بە مندايىكى پۆلى يەك بلى كورم، ئەو دوو ژوورە دەبينىت؟ تەواوى كتيبەكانى بخووينەوہ، تەواوى راھینانەكانى بنووسەوہ و تاقىكردنەوہكانىش ئەنجام بدە، ئىنشائەللا ديپلوم وەرەگریت! منداڵەكە دەگرى و رادەكات.

كە منداڵ دەچىتە پۆلى يەك فيرى، ئەلف، بى، تى... دەبىت، لە خۆشيدا پىدەكەنى و يارى دەكات. ھىندە بەسە ئەم منداڵە فيرى ئەلف بى ببىت و سفر تا نویش بزانيت.

ئامانجىك ديارى بكە كە ئەنجامى بدەيت، رىز لە خۆت بگریت كە فيرى ئەلف بى بوويت فيرى سفر تا نو بوويت، لە ناكاو باز ھەل دەدەيت. ئىتر ناتوانن رىگەت لى بگرن، كەواتە لە جىگەيەكەوہ دەست پى بكە كە باوهرت پىيەتى، نالىم ئاسان بىت، باوهرى پى بكەيت، ئەوسا بە ھەموو شتىك دەگەيت.

له كتيبي (ساماندار و شادوومان بن) دا پيتان دهليين كه له
كوپوه و چند ناسان ده تواني ساماندار بيت. زوربه مان ده وله مه مند
ناين، چونكه باوه رمان پي نيه، نيمه باوه ر به وه ناكه ين ده توانين
ساماندار بين. ده ليت: من كارمه نديكم، من ژنيكي ماله وه م، من
خانه نشينم، ناخر چونچوني ده وله مه مند ده بم؟! نه وه باوه رپيكي
هه ليه، له و كتيبه دا ده بينن چونچوني ده كريت.

- تايبه تمه ندييه كي ديكي تامانجي باش نه وه يه بتوانيت به سهر
تامانجه بچووكه كاندا دابه شي بكه يت. بو نمونه ده ته وييت بچيت بو
سهر شاخ، يان بچيت بو ناوچه يه كي گه شتياري، چي ده كه يت؟
سهره تا ته له فون بو هاوريكانت ده كه يت، خوت كوډه كه يته وه،
هه ندي شت ده كري، بريار ده ده يت به ياني سه عات چند له خه و
هه لسيت، شوينيكي ديارى بكه ن كه پيكه وه كوډينه وه و له ويوه
به ري بكه ون.

پاشان به ريگه يه كدا به ره و شوينه كه ده رون، نه گه ر بو شاخ
برون، هيواش هيواش سه ره تا يه كه مجار ده چنه داميني چياكه،
پاشان قه دپالي چياكه، دواتر ورده ورده سهر ده كه ون، نه م
قوناغبه ندييه ده بيته هوي نه وه ي هه ست بكه ي له ريگه دايت و
خه ريكه ده گه يته شويني مه به ست و ون نه بوويت. به لام نه گه ر
كه سيك بير له ريگاكه بكاته وه، به م قوناغانه شدا ده روات و
هه ميشه ش ماندووه، هه ر ده پرسى كه ي ده گه ين؟ نه گه يشتين؟! له

كاتيڭدا ئەو كەسەي قۇناغ بە قۇناغ ھاتوۋە، بۇ ھەر قۇناغنىڭ
پاداشتىكى ۋەرگرتوۋە ۋ خوشحالە.

ليۋەدا چيرۆكىكى خۇمتان بۇ دەگىپمەۋە: من مەلەۋان بووم،
بەردەۋام كوپرەكانى تىپەكەمان دەيانگوت: موعەزەمى تۇ بۇ
ئەۋەندە زۇرمان لى دەكەيت؟! منىش دەمگوت: كەي زۇرم لى
كردوون! بۇ نموونە پراھىنەرەكەمان پىي دەگوتىن ۷۰۰ مەتر مەلە
بكەن، من لە كۆتايىيەكەيدا باشتەر ۋ بەھىز تر مەلەم دەكرد، لە
كاتيڭدا ئەۋان ماندوو دەبوون، دەيانگوت: تۇ خىرا مەلە
دەكەيت، ئىمەيش دەبىت خىرا مەلە بكەين، ماندوو دەبىن،
پەلەمان چىيە، پراھىنەرەكەمان پىماندەلەيت دووبارە مەلە
بكەنەۋە!؟

دواتر بۇم دەركەوت كە جياۋازىيەك لە نىۋان من ۋ ھاورپىكاندا
ھەيە، من دەمگوت ۷۰۰ مەتر ئەگەر درىژىيە ھەۋزەكە ۲۵ مەتر
بىت، چوار جار دەكاتە سەد مەتر، واتە ۲۸ جار دەكاتە ۷۰۰
مەتر، ئىمە دەبوو ۲۸ جار بە درىژىيە ھەۋزەكە مەلە بكەين. من
كاتىڭ مەلەم دەكرد، بەم شىۋەيە دەمژمارد (۲۸)، كاتىڭ
دەگەشتە ئەۋبەر دەمگوت ۲۷، دەگەرپامەۋە ۲۶، ۲۵... ھەرچى
لە كۆتايى نزيك دەبوومەۋە، ژمارەكان كەمتر دەبوون، دەگەشتە
سى، دوو، يەك، كاتىڭ دەگەشتە يەك، خىراتر دەبووم، بەلام
ھاورپىكانم كە لە ژمارە يەكەۋە دەستيان پى دەكرد، دەگەشتە

۲۴، ۲۵، ۲۶... ئىتر ماندوو دهبوون، دەيانگوت ۲۶ جار
رۆشتووین ئىتر ناتوانین. بۆیه ژماره‌ی پیچه‌وانه بۆ ئامانجه‌کانت
دابنى، تا سهرکه‌وتنت نیشان بدات نه‌وه‌ک کۆتایی رېڭاکه،
چه‌ندیکت نه‌نجام داوه، چه‌ندیکی ماوه، کاتیک ده‌زانی هیچی
نه‌ماوه، هەر ئەم ستراتییژه ده‌بیته هۆی نه‌وه‌ی که چیژ له
کاره‌که‌ت وه‌ریگریت.

- یه‌کیک له گرنگترین تاییه‌تمه‌ندییه‌کانی ئامانجی چاک نه‌وه‌یه
بنووسریته‌وه. زۆر گرنگه ئامانجه‌کانتان تۆمارکراو و نووسراو بن،
ئامانجه نه‌نووسراوه‌کان له ئاره‌زوویه‌ک زیاتر نین! من تا ئیستا
زیاتر له ده‌ جار ئەم بابته‌م به‌شیوه‌ی سیمینار پیشکەش کردووه،
به‌لام دیسان ده‌ینووسمه‌وه. کاتیک نووسیت، له دنیا‌دا تۆمار
ده‌کریت، دنیا‌ش ئه‌رکی سهرشانیه‌تی خواسته‌کانت به‌دی
به‌یئیت، بۆیه هه‌میشه بینووسن.

ته‌کنیکیک هه‌یه ئە‌گەر ئە‌نجامی بدەن، له کاره‌کانتاندا
سهرکه‌توو ده‌بن. ئەم ته‌کنیکه مامۆستا‌که‌م (خوا لێی خۆش بی‌ت)
فیری کردم. وتی هه‌رکاتیک چووی بۆ لای به‌رپۆه‌به‌ر یان
به‌رپرسه‌که‌ت، کاغەز و قه‌له‌می‌ک له‌گه‌ل خۆت ببه و هه‌رچی وت
بینووسه. بلی: فه‌رمووت ئەم کاره ئە‌نجام بده‌م؟ باشه به‌سه‌ر چاو.
کاریکی دیکه‌ت نییه ئە‌نجامی بده‌م؟ مامۆستا‌که‌م ده‌یگوت:
کاتیک به‌رپرسه‌که‌ت ده‌بینی قسه‌کانی ده‌نووسی، هانی ده‌ده‌یت بۆ

ئەوھى كارى زياترت پى بدات، كه كارى زياتريشت پى بدات،
دەبىت بەرپرسىارىتتى زياترت پى بدات، كاتىك بەرپرسىارىتتى
زياترى پىدايت، دەسەلتاى زياترت پى دەدات، بەو شىۋەيە پىش
دەكەويت.

- خالىكى دىكە ھەيە زۆر گرنگە، ئەوئىش ئەوھەيە (بۆ گەيشتن
بە نامانج، پشت بە ھىچ كەس جگە لە خۆتان مەبەستەن). تەنبا
خۆت دەبىت بەرپرسىارى نامانجى خۆت بىت. تۆ بلىت "ئەگەر
ئەم وای کرد، ئەگەر ئەو رازى بوو، ئەگەر دايكم ويستى، ئەگەر
باوكم پىي خوشبوو، ئەگەر خوا ويستى لەسەر بىت"، ئەوا ھەر لە
ئىستارە پىت دەلئىم كە ناكريت، بۆيە دەست ھەلبگرە لەو قسانە،
تەنبا خۆت.

تايبەت بەم بابەتە چىرۆكىكى سەردەمى مندالىم وەبىر ھاتەوہ
كە بەم شىۋەيەيە "بالندەيەك لەناو گەمى جووتيارىكدا ھىلانە
دەكات، كە گەمەكە پىدەگات و كاتى درويئە نزيك دەبىتەوہ،
رۆژنىك يەكىك لە بىچووەكانى دىت و بە دايكى دەلئىت:
جووتيارەكە دەيەويت درەو بكات، بۆيە ھىلانەكەمان تىك
دەچىت. دايكەكەيش پىي دەلئىت: چۆن دەزانى؟ دەلئىت: گويم لى
بوو جووتيارەكە بە دراوسىكەيانى دەگوت بەيانى درەو دەكەم وەرە
يارمەتيم بدە. دايكەكە وتى: نا، خەمتان نەبى درەو ناكات.
جارتىكى دىكە بىچووەكەھاتەوہ و وتى: جووتيارەكە بە

خزمه کانیسی وت که دره و دهکات. دایکه که وتی: نا، خه متان
نه بی دره و ناکات. پاش چند رۆژیک که دره و ده که نه کرا، بیچوو ده که
گوی له جووتیاره که بوو که به ژنه که ی گوت: کهس نه هات بو
هاوکاریمان، ده بی خۆمان قۆلی لی هه لمالین. که بیچوو ده که نه وه ی
بو دایکی گپرایه وه، ئیتر دایکه که وتی: خۆتان کۆبکه نه وه با
برۆین، ئەمرو دین دره و ده که ن."

ناوه رۆکی ئەم چیرۆکه ئەوه یه، خۆت ده بیته بهرپر سیاریتی
ژیانت له ئەستۆ بگریته، سووکانه که به دهست خۆته وه بیته. ئەگه
له شوینیکی سووکانی ژیانته به دهست خۆته وه نییه، لیتی وهره
ده ره و ده، چونکه به ئەگه ری ۹۹% کات به فیرو ده ده یته.

- ئامانج ده بیته ئاگایانه بیته

نووسین و بوونی کۆنترۆل له دهستی خۆماندا ئەمه روون
ده کاته وه، ئەگینا هه ر پیتی ده گه یته، به لام هه ست به پووچی
ده که یته. ده لیته: باشه ئەم هه موو پارهیهم خه رج کرد، له گه ل
فلاندا زه و اجم کرد، یان فلان شتم کپی، چیم ده ست که وت؟! بویه
ده بیته ئامانج ئاگایانه بیته، بزانیته چی ده که یته.

ئهو ئامانجانیه دیاری ده که ن ئەمه مه رجه کانی بوو. بو ئەوه ی
بگه ینه کۆبه ندییه ک، ده مه ویته ریگه چاره یه کی ساده تان پی بلیم،
شیوازیکه به ناوی (شیوازی سمارت)

۱- سمارت smart

له شیوازی سمارتدا، ده بیټ (سپیسفیک - specific) بیت،
واته به دیاریکراوی بزانیټ چیت دهوټ. بو نمونه: بلی من تا
کوټایی ئەم مانگه یهک ملیۆن دینارم دهوټ، پارهم دهوټ، زیڤم
ناوټ، یان تا کوټایی ئەم مانگه ده بیټ ئەم خانووه بکرم، تا
کوټایی ئەمسال ده بیټ ئەم کوټپانیایه دابنیم، لهه بواره ده بیټ
ئەم کاره خیره ئەنجام بدهم، واته به وردی بزانی دهتهوټ چی
بکهیت، زور به وردی دیاریکراو بیټ.

۲- میژره بل measurable بیټ

واته شایه نی ئەندازه گرتن بیټ. بو نمونه: پارهی، هزار
دیناره، خانووه، دوو سه د مه تره، له کوټیه، نهومی چهنده مه،
قهباره ی چۆنه، شیوه ی چۆنه؟ هه رچییه کت دهوټ ده بیټ ئەندازه ی
دیاری بکهیت.

۳- ئەچیفه بل achievable بیټ

واته شیواوی دهستیڤراگه یشتن بیټ. واته چی؟ خوایه یارمه تیم
بده تا تهواوی خه لکی دنیا خوشبه خت بکه م. وه لآمی میشتکت بو
ئەم دوعایه گالته کردنه، پیټ پیده کهنیټ. ئەمه چییه ده یلیټ!

خۆت گىرتخواردووه و قسه له سهر هموو دنيا ده كهيت! لهم به شهى
جيجه جى كردندا نابيت (دۆنكيشۆت) بيت، ده بيت واقعين بيت.
ههروهها دابهشى بكه بو قوناغى بچووكتر: يه كه مجار نه مه
ده كه م، دووهم جار نه مه ده كه م، سييه م جار نه وه ده كه م... نه وسا
پى ده كهيت و ميشكت باوه رت پى ده كات.

۴- بهرپرسيارىتى responsible

بهرپرسيارىتتیه كهى له نه ستوى خۆتدا بيت. خۆت بهرپرسيارىت
نه كه كه سىكى تر. نه گهر نه م كارهت كرد، سهركه وتوو ده بيت.
نه مه شىوازی (سمارت) بو، شىوازیكى زۆر هوشمه ندانه يه.

۵- كات time bound

كاتى ده سپىك و كاتى كو تايبى. كاتىك ئامانجىكت هه يه،
پىويسته له خۆت پىرسى ده بيت كهى ده ست پى بكه يت؟ سبه ينى،
شه مه، سه رى مانگ هه ر ئىستا؟ ئیوه بهرنامه ی سهركه وتنتان له
كه يه وه داناوه؟ له و كاته ی بىرتان له وه كرده وه بىن بو كرینى نه م
كتیبه. كاتىك هاتوون، پاره تان داوه، كاتتان تهرخان كرده وه،
هه موو نه مانه هه نگاون.

من هه ميشه به خۆم ده لىم: (do it now)، هه ر كارىكم پى
ده لىن يان ئىستا نه نجامى ده ده م يان نه نجامى ناده م، له يادى

دهكهم، دهيدهم به يه كيكي تر نه نجامي بدات. نه گهر ده ته ویت
سه ركه وتوو بيت، ههر ئیستا نه نجامي بده.

جاری وا ههیه هه نديك لهو هاوړپيانهی له گهل من كار ده كهن،
ده پرسن: بهرپرز موعه زه می كهی نه مهت بو بهینین؟ ده لیم:
دوینى!! پرسىاری ناویت، ههر ئیستا. قسه یه كى باو و هه له هه یه
كه ده لیت: "ههر (كات) زوره". نه خیر نه وه هه له یه، شتی وا
نییه. یان كهسى وا هه یه ده لیت: "كاكه نه مړو نه كرا، سبهینى
نه نجامي ده ددهین". نه وه هه له یه، سبهینى پوژيكي تره و به وهش
تو بیستو چوار ساعات له ده ست داوه. نابیت دله راو كیت هه بیت،
سوود له كات وه ربگره، نهو كارهی ده توانی ئیستا نه نجامي
بدهیت، ده بیت ههر ئیستا نه نجامي بدهیت.

بیرتان نه چیت زورجار پتویستت به كاته تا به ئامانجيك
بگهیت. بهرپوه بهر يكي فروشتن هه بوو به ناوی كیشن. پوژيكيان
هات پى وتم: "مه هوود نزيكهی سالیكه له گهل ئیوه كار ده كهین
و هیچتان نه فروشتووه". وتم: "ههر وا یه كه تو ده یلیت، ئیمه به
پوالهت هیچ جیاوازییه كمان له گهل نهو كه سانه نییه كه هاتوون،
به لام له راستیدا جیاوازییه كى گوره مان ههیه". وتی:
"جیاوازیتان چیه؟" وتم: "له ئامانجه كه مان نزيكبووینه ته وه".
واته نه گهر شوینی مه به ست ده هه نگاهه بیت و بارانیكى
به خوړپیش بباریت، من خهريكم هه نگاهو ده نیتم و ههر هیندهی نهو

كهسه تهر دهم كه راوهستاوه، بهلام جياوازي من له گهل نهو
 چيه؟ نهويه يهك ههنگاوى تر بنيم دهگم به نامانج، ههر به
 راستيش وا بوو، دواى چند مانگيك فروشان دهستى پى كرد.
 له بىرتان بيت زوربهى جار نهو تووهى كه دهچينن، ههر لهويدا
 سهوز نابيت، دهبيت نارام بگرن. نهو تووهى له دلى سهرمادا
 چاندووته، خهريكه رهگ دادهكووتيت، خهريكه خوى ناماده
 دهكات، جياوازي ههيه له گهل نهو تووهى كه له بههاردا
 دهپروينيت، نهم زوتر گهشه دهكات. نارامتان ههبيت، ژمارهى
 پيچهوانهش پيتان دهليت دوو ههنگاو، يهك ههنگاو، نامانج،
 بهلام نهو كهسهى كه دهليت يهك، دوو... ئاه هيشتا ههر باران
 ليم دهوات، رهنگه نهو ههنگاوهى كووتايى نهيت، جياوازيهكهى
 نهمهيه.

چى بكهين تا خيراتر به خواسته كانمان بگهين؟

نامانج و تايبه تمه نديه كانيت دهستنيشان كردوو و ههموو
 شتيك رهچاو دهكهيت، ئيستا چند خالكت پيوسته بو نهوهى
 خيرا پيى بگهيت. من رسته يه كم ههيه، دهليم: "هيچ ناوقه دبريك
 بوونى نييه". له دنيا دا ناوقه دبر بوونى نييه، ريگاكان يان راستن
 يان ههلن. رهنگه كه سيك بليت: "چون ناوقه دبر نييه، ئيمه لهم
 ريگه يانه وه پروين ده سعاتمان پى دهچيت، له مهى ديكه يانه وه
 پروين پينج سعاتمان پى دهچيت!!" منيش دهليم: "دهى نهم

رېځگه يان دروسته و نه و ه يان هه له يه ". که چي نه و ده لیت: "ناخ
نه گه ر به فر و سه رما و رېبه ندان بیت، ناتوانين به م رېځگه يه دا
بروین ". منیش ده لیم: "که واته نه و رېځگه يه ي دیکه يان بو زستان
رېځگه ي راسته ". بويه دووپاتی ده که مه وه شتيك نيه به ناوی
(ناوقه دبر) ه وه، رېځگه کان يان راستن، يان هه لهن. ناوقه دبر، که سيك
پيدا ده روات، که ده يه ویت به ها که ي نه دات، کاتيکيش
به ها که يت نه دا، کلاوت کردو وه ته سه ري خوټ، له شوينیکی
دیکه وه باجه که ي ده ده يت که ره نگه خوټ ناگات لی نه بیت.

نه و که سانه ي به دوای شتي به لاشدا ده گه رین، هه موویان له
مندالیدا ده ژين. منداله کانیش ده بیت مندال بن، نه وانی تر
به رپوه يان به رن، تکايه به شوین شتي به لاشدا مه چن. هه رچه نه ده
ئیمه له سيميناره کاند ا برو شو ریکتان بی به ران به ر پی ده ده ين هی
ئامانجه ئايا بی به ران به ره؟ نه خیر. نه ي به ها که ي چيه؟ ده بیت
نه و فورمه پر بکه نه وه. ناو و ناو نیشان و ته له فون و ئيمه يل و
هه موویان پی بدن. نه گه ر نه مانه تان به ئیمه دا، ئیمه يش
ناهیلکه يه کی راهینانه کانی ئامانجتان بو ده نیرين به ئيمه يل يان
فاکس. ئیمه شتي به لاشمان نيه، ناو و ناو نیشان و ژماره
ته له فونی ئیوه مان لايه و کاتيک ويستم ان په يوه نديتان پتوه بکه ين
ئيتر بو کو کردنه وه تان پتويست ناکات دوو هزار، سی هزار
خه رج بکه ين، نه وه به ها که يه تي، واته نه ئیمه هيچمان بی

به رانبهر دهست كهوت، نه ئيوه.

هر كه وت فلانه شت به لاشه، ههنديك ده لئين واووو!! به لام
هيچ شتيك لهم دنيايه دا به لاش نيه، هر كاتيڪ پيتوابوو
به لاشه، تكايه كه ميڪ وردبهره وه بزانه له كويدا به هاكهي
ده دهيت.

بو ئه وهى خيرا به نامانجه كهت بگهيت:

۱- بينوسه و ديارى بكه كه چيت دهويت

۲- ههنگاو بنى

۳- راههسته و پيدا بگره

ته واوى به رنامه كه مان لهم سى خاله دا كورت ده بيته وه:
نامانجه كه تان بنووسن، جورته تى ههنگاوانتان هه بيت، پيداگر بن،
پيداگر بن، پيداگر بن...

دوو دهسته له گهيشتن به خواسته كانياندا زور سه ركه وتوون:
يه كه م خانمه كان و دووهم مندالان. يه كيڪ له هاوريكانم كه پيشتر
به شدارى سيمينارى نامانجى كردبوو، ده يوت: چونكه پيشتر
به شدارى ئهم سيميناره م كردبوو، تاقيم كرده وه. وتى كچه كه م
ناوى مه هسايه، به هاوسه ره كه مم وت كه داواى شتيكى كرد
مه يده رى بزائين چى ده كات، پيتان وايه چهند جار داواى كرد؟ سه د
و په نجا و يهك جار وتوويه تى: دايه؟ بابا؟ وتى ئيمه بيزار بووين
ئهو هر ده يوت بابا، دايه، دوا جاريش ماندوو بوو خهوى

لیکھوت.

سەد و پەنجە و یەكجار مندالیك داواكەى دووبارە كردهوه.
خوشكان، برایان، زۆربەى جار من و ئیوه بیركردنەوهیەك لە
سەرماندا هەیه تەنانت باسیشى ناكەین، دەلیین نابیت! بیر لە
مەهسا خانم بکەنەوه، بیر لە ئەدیسۆن بکەنەوه، بیر لە تەواوی
ئەو کەسانە بکەنەوه کە ملیۆنان سەعات کاتیان سەرف کردووه
تاكو من و تۆ لەژێر پروناکیدان، دەرمانی گونجاومان هەبیت،
خویندەمان هەبیت، هەر ئیستاش خەریکن ئیش دەکەن، پێداگرن.
بەیتیک شیعەر هەیه دەلیت:

تا نا کۆتا دەست لە داوا هەلناگرم تا بە مرادی دل دەگم
یاخود دەگم بە یار یاخود گیان پێشکەش دەگم

کەسى وا هەیه دەلیت: دە جار پیموت هەر گوی ناگریت.
کەسیك هەبوو بە دە کەس پێیان نەدەویرا، پاشان یازدە کەس
هاتن لیان دا. تۆش دە جار وتت، دەى یازدە جار بیلێ.
کۆبەندى کۆتایی. بەرێزان تەواوی ئەو بابەتانهى بۆم باسکردن،
بە شیوهیهكى ریکوپیك و ریکخراو یەك چەمکیان هەیه،
چەمکەکانی لە چیرۆکەکان، شیعەرەکان، کە لە بەسەرھاتەکان و

فیلمه کاندایا هاتوو و ئیستا بیرتان ده خه مه وه .
ئهمیر ئه رسه لانی نامدار، شیرین و فره اد، له یل و مه جنوون،
ئهمانه چین؟ ئهمانه به وردی مانای زیندووی ئامانجدارین،
فرهاد، شیرینی ده ویت، زلیخا، یوسفی ده ویت، سه رنج بده ن، بو
نمونه شیرین نییه سیمینه، فرهاد گیان ئهم سیمین خانمه له
شیرین جوانتره، ده لیت من شیرینم ده ویت. به مه جنوون ده لیت
له یلا رویشت با بلین مه یلا هاتوو، ئه لئ نا، من هر له یلام
ده ویت، ده لیت له راستیدا له یلا زوریش جوان نه بووه، ده لیت
کیشه نییه ئه وه ی که من ده یبینم له و جوانتر نییه .

ئامانجه که ی دیاریکراو بووه، به شوین له یلادا گه راوه، به شوین
یوسفدا گه راوه، به شوین شیریندا گه راوه، زانیویه تی چی ده ویت،
منیش هر ئه وه ده لیت، ده بیت بزانییت چیت ده ویت.

یه کیک له و شتانه ی پیشنیازی ده که م بو تان که په یدای بکه ن و
ته ماشای بکه ن فیلمی (حه سه نه که چه ل) ه، که به ره مه می (عه لی
حاته می) یه. ئهم فیلمه من کرپومه و نیشانی منداله کانم داوه.
ئهم فیلمه نمونه یه کی زور زور جوانی ئامانجدارییه. چیروکه که به و
شیویه یه که که سیک به ناوی حه سه نه که چه ل که موو به سه رییه وه
نه بوو، عاشقی (چل پرچ) ده بیت، واته زور قژی پر بووه، ده ره یینه ر

لهو فلمه دا به وردى ناکۆكى و دژیه كییه كان نیشان ده دات.

پاشان چهسه نه كه چهل ده چیت بو داواى چل پرچ، پى ده لىن تو
و چل پرچ!! گالتهى پى ده كه ن. نه ویش ده لیت چى بكم تا به چل
پرچ بگم؟ ده لىن تو ده بیت بخوینیت، وانه فىر بیت، شیعری
عاشقانه بلیت. ده چیت بو قوتابخانه، له بهر نه وه نا كه فىری
شیر بیت، له بهر نه وهى به چل پرچ بگات. ده چیت سه
شه قامه كان گالتهى پى ده كه ن، سه ركۆنهى ده كه ن، ده لىن چهسه نه
كه چهل عاشقى چل پرچ بووه!! چ شتىك نه م توانیه له م پیاوه دا
به دى ده هیئیت كه داواى نه م كچه بگات؟ چى؟ وه لامه كهى با لای
خۆتان بیت، دواتر پیتان ده لیم چ شتىك ده بیته هوى نه وهى نه م
پیاوه بروا بو قه لایهك، كه قه لاکه زور به رزه و دیوئیکیش
خاوه نه كه یه تی، كه چى ده لیت شاخى دیوه كه ده شكینم.

یه كىك دیت یارمه تى ده دات، پى ده لیت من هاو زادى تو م،
به مهر جىك یارمه تیت ده ددم به چل پرچ بگهیت نه ویش نه وهیه
كاتىك پى گه یشتى گیانت به دى به من تاكو له و دنیاوه بتوانم
بیمه نه م دنیاوه، چهسه نه كه چهل چى بلى؟ ده لیت نه گهر پاست
بكهیت ده تده مى باشه. چ شتىك ده بیته هوى نه وهى نه م گیانى
دابنى تا به چل پرچ بگات!؟

رۆژتیک هاوزاده کە دەبیات بو لای کچیکى جوان، پى دەلیت
سەیرکە ئەمە جوانە، ناسکە، سپیە، حەسەنە کەچەل دەلیت نا،
من ئەمەم ناوێت، چل پرچم دەوێت، لەبەر ئەوە نا کە ناشیرینە،
من چل پرچم دەوێت.

ئەو کەسەى بەدوای ئەسلدا دەگەڕێ، ریز لە خۆى دەگریت،
دەزانیت چى دەوێت. لەو رینگەى پێیدا دەپۆن، ساختەى زۆر
دەخەنە بەردەمتان، ئەو کەسانەى ریز لە خۆیان ناگرن و باوەریان
بە خۆیان نییە، ساختە کە هەلەگرن.

دنیا فۆرمیکى زۆر سەیرى هەیه، ئەگەر بە کەمتر لەو شتەى
کە دەتەوێت، رازی نەبیت، ناچارە ئەو شتەت پى بدات.

حەسەنە کەچەل دەچیتە پشت دیواری قەلاکە و دەنگى چل پرچ
دەبیستى و تاسەى زیاتر دەبیت. دەرگای قەلاکە دەکەنەو و
دەچیتە ناو قەلاکەو، لەناکاو دێوێکە دەرەکەوێت بە
گورزەکەیهو، لەو کاتەدا ئەگەر حەسەنە کەچەل کەسیکى ئاسایی
بیت، چى دەکات؟ رادەکات، بۆچى؟ چونکە دەلیت نالۆژیکى
من شەر لەگەل ئەویدا بکەم! راستەکات گورزەکەى زۆر گەورەیه و
پى ناویریت، بەلام چى دەبیتە هۆى ئەوێ بەرانبەر ئەم دێو
راوەستى؟ چ شتیک دەبیتە هۆى ئەوێ بپروات و لە حەوزى

ئاۋەكەدا شووشەي تەمەنى دىۋەكە ھەلبىگرىت؟ شووشەي تەمەنى
دىۋەكە ھەلدەگرىت بېشىكىنىت، پىي دەلى مەيشكىنە، دەلى
دەيشكىنم، دەيشكىنىت و دىۋەكە دەبىت بە ھەلم و نامىنىت.

ھەموو ئەو كېشانەي لەسەر رېگەتاندايە، ھەموو ئەو شتانەي
بەرىست و رېگرن، دىوارن، دىون، لەمپەرن، ھەموو ئەوانە لە
بەرانبەر شتىكدا چۆك دادەدەن، (عاشقېوونى ئامانج).

عاشقېوون خەرجى دەۋىت، ئەو ولاتانەي كە سەرکەوتوون،
گىانيان بۆ داۋە، كاتيان بۆ داناۋە، كاريان كىدوۋە، ھەوليان داۋە،
ورده ورده بوونىاديان ناۋە. تۆ ئەگەر لە يەكىك لە شەقامەكانى
قانكوفەردا يان ھەر شارىكى دىكەدا شتىك فرى بەدەيت،
ھەلىدەگرنەۋە و ئاگادارت دەكەنەۋە، شەرت لەگەل ناكەن، بەلام
ئاگادارت دەكەنەۋە. ئەگەر كەسىك خراب شوڧىرى بكات،
ژمارەكەي دەگرن و دەيدەن بە پۆلىس. يەكىك لە ھاوپىيانم لە
ولتاتى ئەلمانىايە، وتى: "رۆژىكيان لەگەل ھاوسەرەكەم دەپروڧىشتىن
كىسەيەك خشت و خۆلمان پى بوو، ئەو كىسە خۆلەي پىم بوو
كىدەمە ناو سەبەتەيەكى خۆلەۋە، دواي چەند رۆژىك نامەيەكمان
بۆ ھات، چونكە بە ژمارەي ئۆتۆمبىلەكەدا دەيانزانى مالت لە
كويىيە، وتيان ۋەرە بۆ بنكەي پۆلىس، چووم بۆ بنكەي پۆلىس،

وتیان تو کیسه یه کی خۆلت له ته نیشته سه تلێکی خۆله وه داناوه،
وتم نا من کردوو مه ته ناو سه تلێ خۆله که وه، وتیان نا راپۆرتیان
داوه که نه تکر دوو ته ناو سه تلله که وه، شه وهش سزا که ته".

نمونه یه که هه یه هی سی، چل سال له مه وه به ره: که له وه
سه رده مه دا که نه جیک شتیکی فری دابوو، پیره ژنیکیش له رزه له رز
به دوای که نه که دا راپیکردوو و گوچانیکی به سه ریدا کیشاوه،
که نه که ناوری داوه ته وه و وتوو یه تی چییه، بو واده که ی؟!
پیره ژنه که پیی وتوو: "من که نه جیتیم له پینا و بنیاتنانی ئەلمانیا
سه رف کردوو، مافی شه وه ت نییه پیسی بکهیت، برۆ
هه لیگره وه". که نه که هه لیگر تو وه ته وه و خستویه تیه ناو
سه تلله که وه. شه وان ناوا ئەلمانیا یان دروست کردوو!

ده بیته به ره پر سیاریتی قبول بکهین، شه شقمان بو ئاما نه کامان
هه بیته. له بیرتان بیته ئاوه دان کردنه وه و دروست کردن کاریکی
قورس نییه، هه ر کهس هه ول بدات بوونه وه ریکی باشته بیته، شه مه
که وره ترین ریگه ی خزمه ته به ولات. ته نیا هه ول بده که میک باشته
بیته، هه ر شه وه، به که میک یار مه تی تو، دنیا ده بیته شوینیکی
باشتر. هینده قورس نییه، کاتیکیش شه م کاره ده که یته که خۆت
خۆش بوویت، کاتیکی سه رکه وتوو دبیت که خۆت به شایسته

بزانیت.

لیره دایه که ئەم پراهیئانه موعجیزه ئاسایه‌ی مه‌کته‌بی که‌مال
دیتە ئاراو، به‌ ته‌سبیحیک که‌ ئامرازیکی ساده و به‌رده‌سته،
هه‌موو پوژتیک به‌یانی به‌ر له‌وه‌ی له‌ جیگه‌ت بیته‌ دهره‌وه،
نیوه‌پو، شه‌و به‌ر له‌وه‌ی که‌ بخه‌ویت، بلێ (من خۆم خوش
ده‌ویت، من خۆم خوش‌ده‌ویت...) . هه‌سه‌نه‌ که‌چه‌ل خۆیی خوش
ده‌ویست که‌ عاشقی چل پرچ بووبوو، ئەگه‌ر له‌گه‌ل خۆیی
خۆشنه‌ویستایه، خۆیی به‌ شایه‌نی چل پرچ نه‌ده‌زانی.

پوژنی سه‌د جار به‌ خۆت بلێ، من خۆم خوش ده‌ویت، کاتیك
له‌وه‌ ته‌واو بوویت، بلێ (من خۆشه‌ویستم، من خۆشه‌ویستم، من
خۆشه‌ویستم...) . کاتیك خۆت به‌ شایسته‌ زانی، کاتیك باوه‌رت
به‌ خۆت کرد، ئامانجه‌کانیشت له‌گه‌لیاندا ده‌گورین. ئەو که‌سه‌ی
خۆی خۆشناویت خۆی به‌ شایسته‌ی سه‌رکه‌وتن نازانیت.

هه‌ر مرۆقیك ته‌نیا یه‌ك ده‌رفه‌تی هه‌یه‌ که‌ پێی ده‌لین ته‌مه‌ن،
یه‌ك وزه‌ی هه‌یه‌ و یه‌ك بیرکردنه‌وه‌ی هه‌یه‌. هه‌میشه‌ به‌ خۆتان
بلین: "من ته‌نیا یه‌ك بیرکردنه‌وه‌ و یه‌ك وزه‌ و یه‌ك ده‌رفه‌ت یان
کاتم هه‌یه‌". ئەمه‌یه‌.

له‌ بیرتان نه‌چیت ئەگه‌ر له‌ سه‌رتاندا وتتان کاکه‌ گیان ناخه‌

دەزانی فلان ولات وا دەکات، فیسار ولات ئەمە دەکات، فاتیحە
بۆ بیرکردنەو و کات و وزەت بخوینە، چۆن دەتەوێت بە
نامانجە کەت بگەیت کاتیک هیچت نییە؟!

هەر کاتیک جگە لە بیری مەعشوقە کەت، بیریکی تر هاتە
سەرتهو، هەر کاتیک هزر و رەفتاریک جگە لە خواستە کەت هاتە
بوونتهو، لە نامانجە کەت دوور دەکەوێتەو. تەنیا یەک رینگە هەیه
بۆ گەشتن بە نامانج، بەیانی تا شەو، شەو تا بەیانی، لە تاسەیا
بسووتییت، تەنیا بیر لە نامانجە کەت بکەرەو، تەنیا بەم شیوەیه
بە خواستە کەت دەگەیت.

یەک دەرفەتت هەیه، هەندیک کەس بە یەک دەرفەت، بە
بەرزترین پلەکانی ژیان و خوشبەختی دەگەن، هەندیک کەسیش
هەر بەو یەک دەرفەتە تا کۆیایی تەمەن حەسرەت دەخۆن و شەو و
رۆژ دڵەراوکییانە.

مەگەر ئەو کەسانە ی خوشبەخت نین، کەسانیکی خاوەن هزر
نین؟ بەلێ هەن، بەلام بە هەلە بیر دەکەنەو. ئەو هیژ و دەسەلاتە
لە دەستی من و تۆدایە، کەواتە ئەو یەک بیرکردنەو و یەک وزە و
یەک دەرفەتەت دابنێ بۆ مەعشوقە کەت، بۆ خواستە کانت، بۆ ئەو
نامانجە کە نوسیووتە.

جگه له ئامانجه كهت، بېر له هېچ شتيكي تر مه كه ره وه. من
كه به ياني له خه وه لده ستم، بهو نياز ه وه له خه وه لده ستم كه
مه كتبه بي كه مال پره پي بدهم، شه ویش كه ده خه وم بېر له هېچ
شتيكي تر ناكه مه وه، هه ر كاريكي تريش كه ده يكه م بو گوزه راني
ژيانمه بو نه وه ي زووتر به م خواسته م بگه م.

هه موو كه سه سه ركه وتوو ه كان له يه ك شتدا هاوبه شن، نه ویش
(خوبه ده سته وه نه دان) ه. هه رگيز ته سليم نابن تا به خواسته كانيان
ده گهن. له بېرتان نه چييت مه به ست هه نگانوانه، مه به ست ريگه يه،
تو ريگه كان نازاني، به لام ده بييت به ريگادا برويت، ريگه خوي
پييت ده لييت كه چون برويت، گرنه نه وه يه كه پليكانه ي يه كه م
بېريت، گرنه نيه چه ند پليكانه ده چيته سه ره وه، پليكانه ي
يه كه م بېره.

ئيسنا ئيشي بو بكه و مه ترسه، مه ترسه له وه ي سه ركه وتوو
ده بيت يان نا. ده لين (نه وه ي ره نه كي شيت، گه نجی ده ست
ناكه وييت)، من باوه زم به م قسه نيه، ره نه جيك له نارادا نيه، به و
مه رجه ي كاره كه تت خوش بوويت. مه جنوون ره نجی نه ده كي شا،
هه مووي چيژ بوو، هه سه نه كه چهل چيژي له سه فه ره كه ي
وه رده گرت و پرسيا ري ده كرد و ريگه ي ده دوزيه وه، كاتي كيش

مه عشوقه كهی ده دۆزیتته وه، ده پروات بو گۆرستان و ده لیت من
ئاماده م بمرم، هاوزاده كهی پیتی ده لیت تو شایسته تریت، تو ده بیت
له دنیا دا له گه ل چل پرچ بمینیتته وه.

همیشه هه ر وایه، همیشه کیشه کان خویان به گوره نیشان
ده ده ن، به لام باوه ر بکه ن هموویان به تال ن، زهینی ئیمه یه که
کیشه کان دروست ده کات. مه ترسن له کیشه کان، کیشه کان له
ناوه رۆکدا به تال و پووچن. نه و شته سهیر و ترسناکه یه ک ساته،
ده بیت پییدا تیپه ری، نه مه ش ته نیا عشق پیتان ده لیت.

عشق هیزیکی نه براوه یه که ئیمه به خواسته کاغان
ده گه یه نیت، عشقی ئامانج، عشقی نه و که سه ی که
مه به ستمانه، عشقی نه و بابه ته ی مه به ستمانه، نه و عشقه ی له
خۆمانه وه ده ست پی ده کات.

یه کیك له و ئازیزانه ی که مامۆستای سه ره تایی من بوو، نه و
که سه ی یه که م تامی عشق و دلنیا یی پی چه شتم، چه ند رۆژیک
له مه و به در نه و که سم له ده ست دا، نه ویش دایه گه وره م (سوهرا
خه لیلی) بوو. نه مرۆ که ئیوه لی ره ن، بزانه که ئاکامی ره فتاری
نه و له مندالیما، نه م (مه حمودی موعه زه می) یه ی دروست
کردووه. له بیرتان نه چیت هه مووتان ده توانن (سوهرا خه لیلی) یه ک

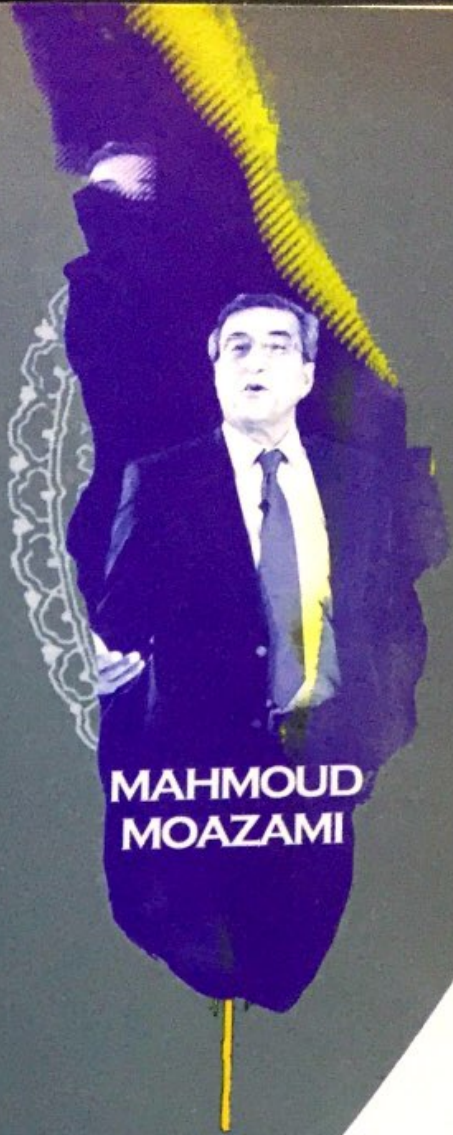
بن بۆ چواردەورتان، تەنیا برپيار بدهن ئەم جياوازييه بەدى بهينن،
ئەمەش كاتىك دەست پى دەكات كە باوەر بە خۆت بکەيت،
ئەگەر باوەر بە خۆت بکەيت، تۆ دەتوانيت دنيا بەرەو پيش بەيت
و لەم باوەرە هەلەيه بپیتە دەرەو کە من لە بنى چالە کەدام و
مەزلووم و ئەوانىتر زالم.

ئەو وانەى ئازايەتیی فير کردم، عەشقى پیدام لە كاتىكدا كە
من لە ئوقيانووسى پر شەپۆلى ژياندا بووم، وەك دوورگەيه كى
بچووك منى خستە سەر دەستى خۆى و هەستى خوشەويستى
پیدام. كاتىك تەمەنم بوو بە شەش سال، بردمى بۆ قوتابخانە،
وانەى پیدام و فيرى عەشقى کردم.

ئەمەتان لەو روووە پى دەلیم كە بزنان لە پشت سەرى هەموو
كەسيكى سەرکەوتوووەو مليۆنان مروڤ هەن، نەك تەنیا
هاوسەرەكەى، نەك تەنیا باوكى يان دايكى، مليۆنان مروڤ هەن،
هەندىكيان دەناسين و هەندىكيان ناسين.

دەتوانن هەر كارىك بکەن، ئەگەر من توانيومە لە شيرينى
فروشتن و گەنەشامى برژاندنەو بەگەم بەوہى بچم بۆ كەنەدا و
لەوى كۆمپانيا دابنيم و ئيستاش لە خزمەتى ئيوەدام، كەواتە
هەموو كارىك دەكریت، تەنیا شتىك كە لەم دنيايەدا مەحالە،
خوودى مەحالە.

شاد و سەربەرز بن، خواتان لە گەل.

MAHMOUD
MOAZAMI

بهرگ : ابراهيم صالح

لهبلا وکراوهکاني خانهي چاپ و پهخشي رينما

نرخ (۲۵۰۰) دينار